

24^ο Ετήσιο Σεμινάριο Συνεχιζόμενης Ιατρικής
Εκπαίδευσης Νοσοκομείου «Ο Ευαγγελισμός»
Αθήνα, 18 – 22 Φεβρουαρίου 2019

«Ο ρόλος της κατανομής του σωματικού λίπους
στα καρδιαγγειακά νοσήματα και αντιμετώπιση
του προβλήματος»

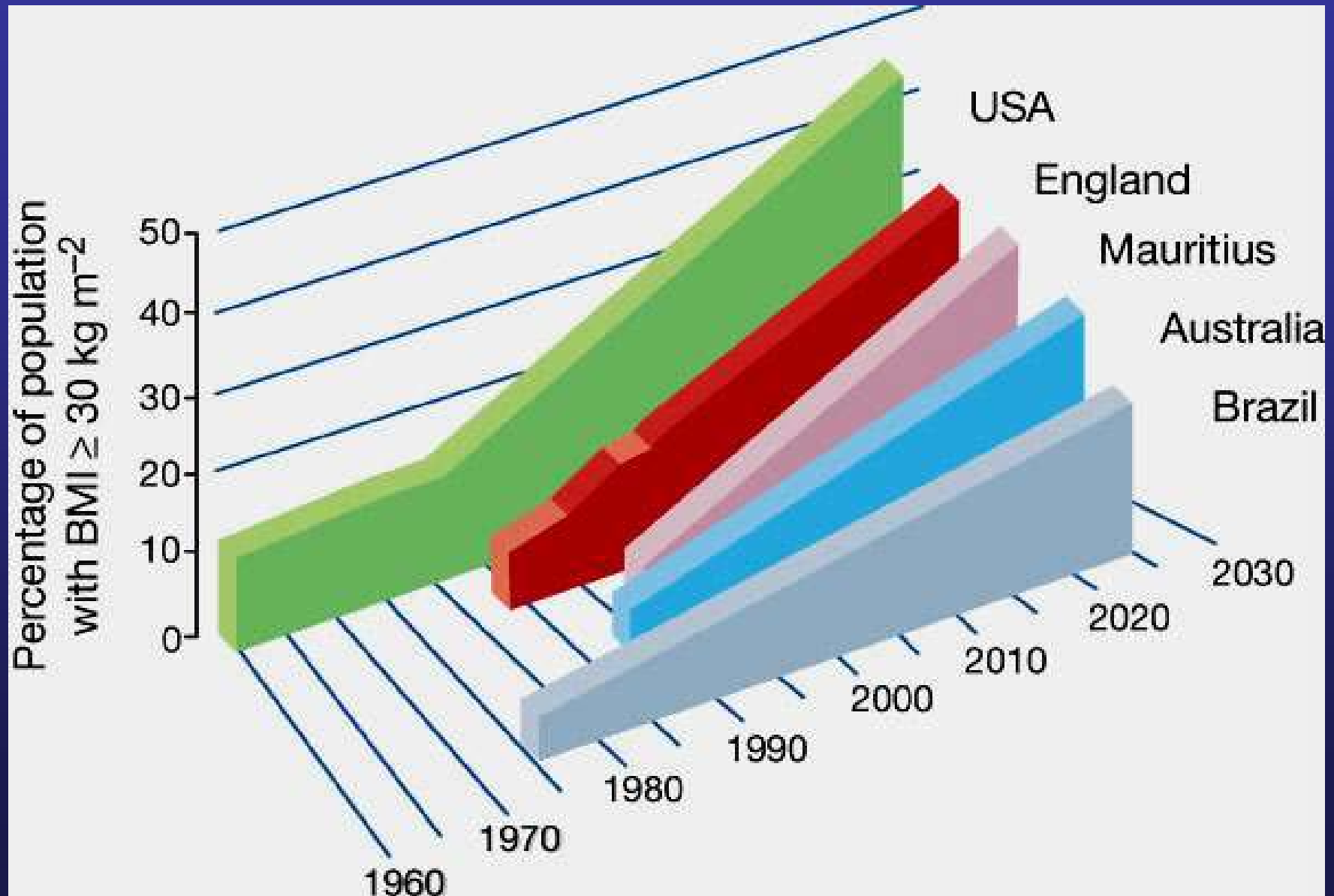
Ευγενία Μαυροκεφάλου
Επιμελήτρια Α΄
Δ΄ Παθολογικού Τμήματος
Ιατρείο Δυσλιπιδαιμιών
Γ.Ν.Α. « Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ »

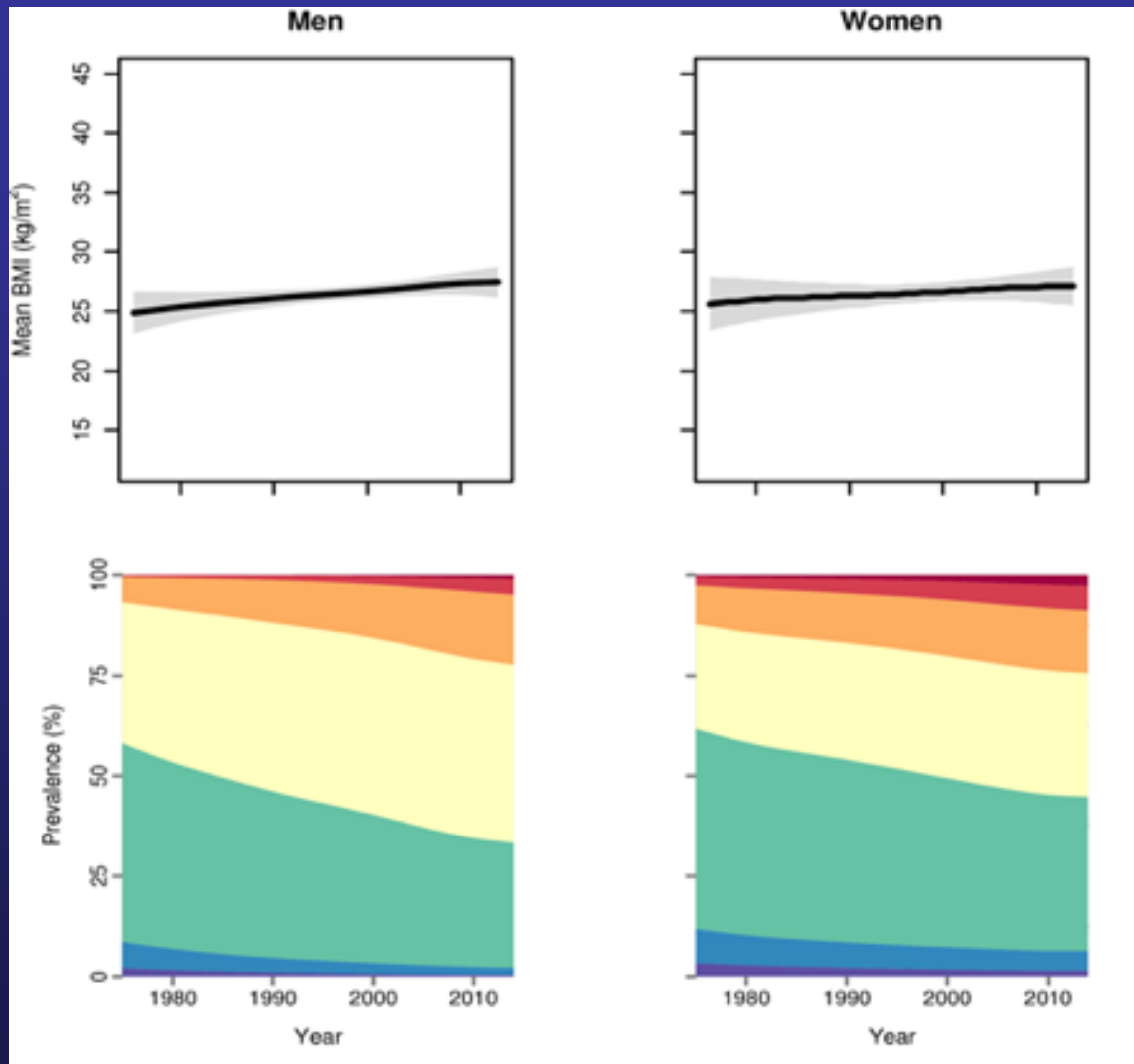
Δεν υπάρχει σύγκρουση συμφερόντων
με τις παρακάτω χορηγούς εταιρείες:

PFIZER, JANSSEN ONCOLOGY, SOFMEDICA,
NOVARTIS, ABBVIE, MSD, WINMEDICA,
GENESIS, ROCHE, TAKEDA, ASTELLAS,
AMGEN, ANGELINI, ANTISEL, SERVIER,
BRISTOL-MYERS SQUIBB, ABBOTT, GILEAD,
SANDOZ, BIANEΞ, RONTIS, MAVROGENIS,
AENORASIS, SPECIFAR, KARYO

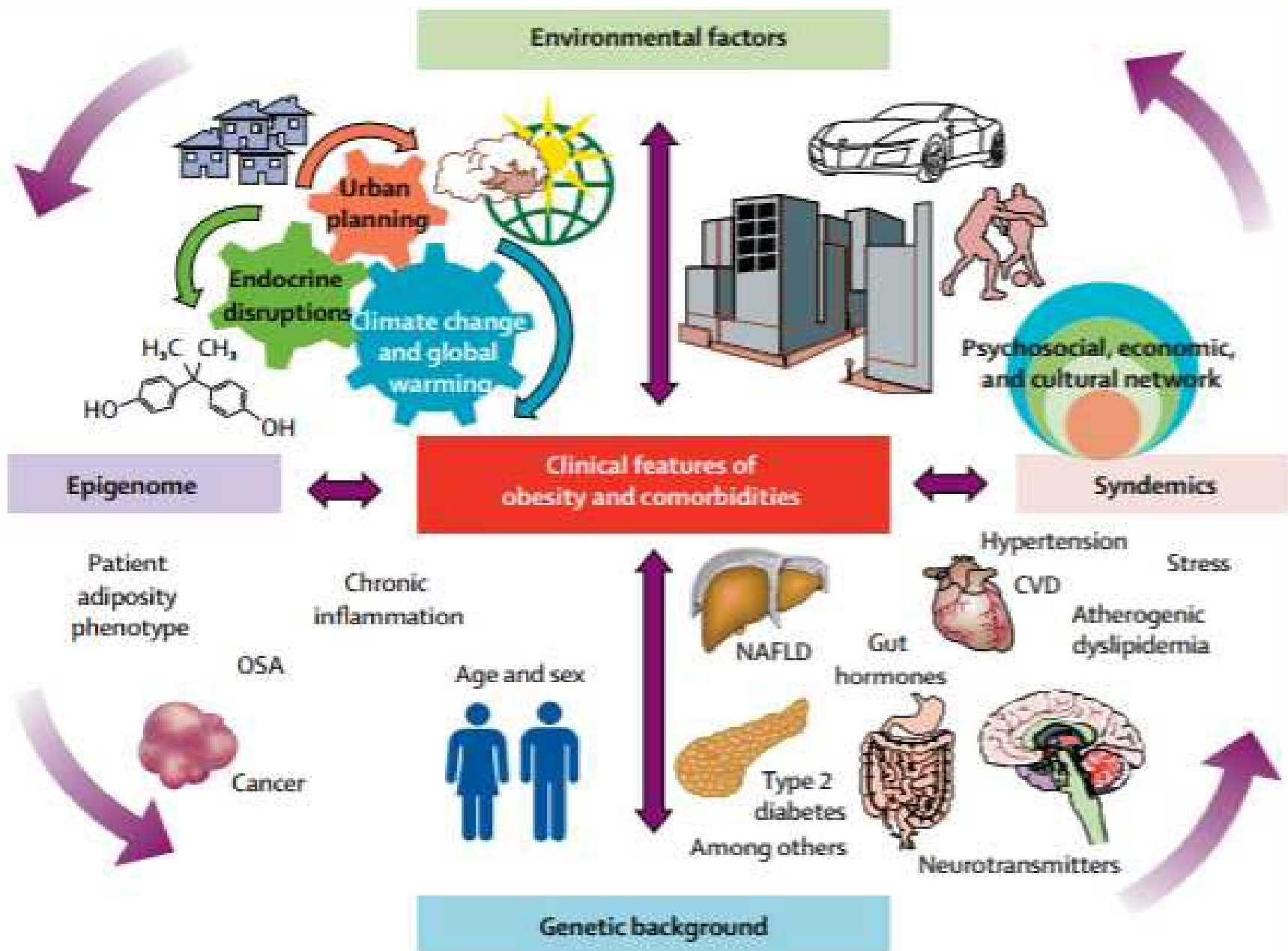
Prevalence of Obesity Past, Present and Future

ΕΛΛΑΔΑ

ΠΟΙΕΣ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΑΙΤΙΕΣ ΤΗΣ ΠΑΧΥΣΑΡΚΙΑΣ ?

- Πολυπαραγοντικής προέλευσης μαζί με την επίδραση του γενετικού και του περιβαλλοντικού παράγοντα
- 60% γενετική προδιάθεση; 40% περιβαλλοντική
- Η σύγχρονη θεραπεία παχυσαρκίας βασίζεται στη επίδραση του περιβαλλοντικού παράγοντα
- 1% προκαλείται απο σπάνια γενετικά σύνδρομα και ενδοκρινικές διαταραχές

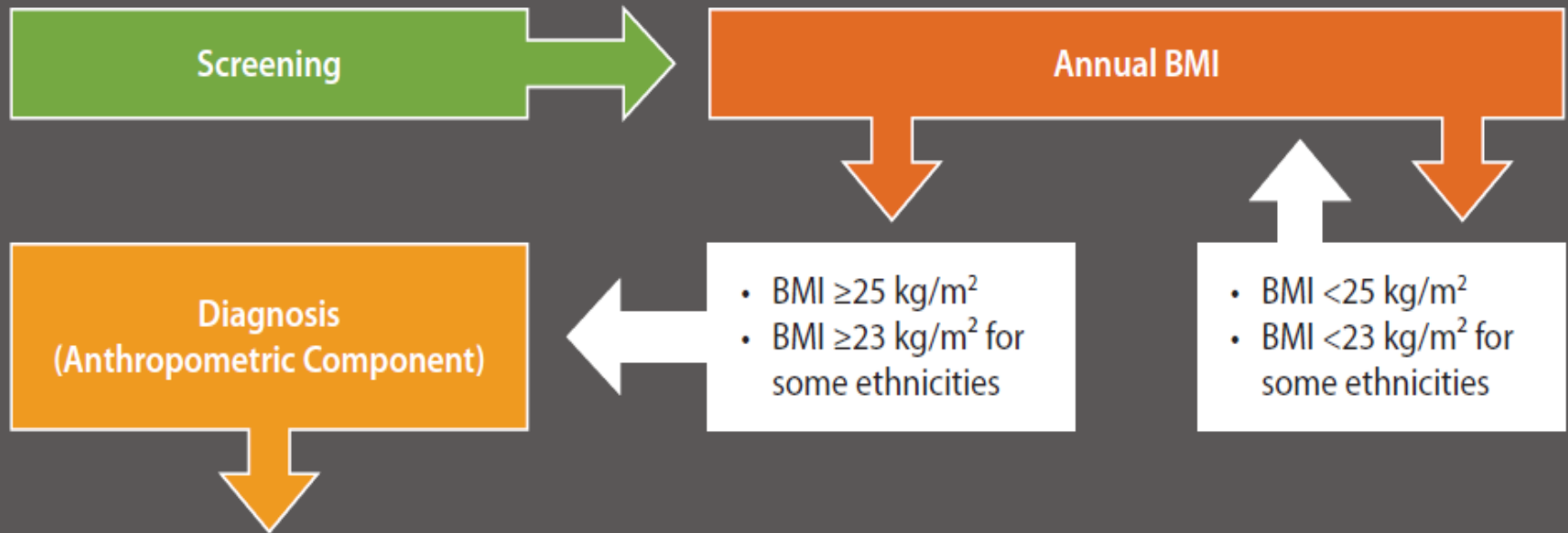
Γεγονότα και καταστάσεις → παχυσαρκία

- Διακοπή καπνίσματος
- Έντονη κοινωνική ζωή
- Μειωμένη φυσική δραστηριότητα
- Καθιστική ζωή
- Έντονες συναισθηματικές καταστάσεις (stress, ανία, κατάθλιψη, μοναξιά)

ANTHROPOMETRIC COMPONENT OF THE MEDICAL DIAGNOSIS OF OBESITY

Evidence-based screening and diagnosis for excess adiposity in clinical settings

1. **Clinical interpretation of BMI:** Ensure elevated BMI is indicative of excess adiposity by assessing: age, gender, muscularity, hydration status, edema, third space fluid collection, large tumors, sarcopenia
2. **Waist circumference if BMI < 35:** Adds information pertaining to cardiometabolic disease risk; use gender- and ethnicity-specific cut-off values
3. **Can consider body composition technologies:** eg, bioelectrical impedance, air/water displacement plethysmography, or dual-energy x-ray absorptiometry scan

Clinical Component
of Diagnosis

Abbreviation: BMI = body mass index.

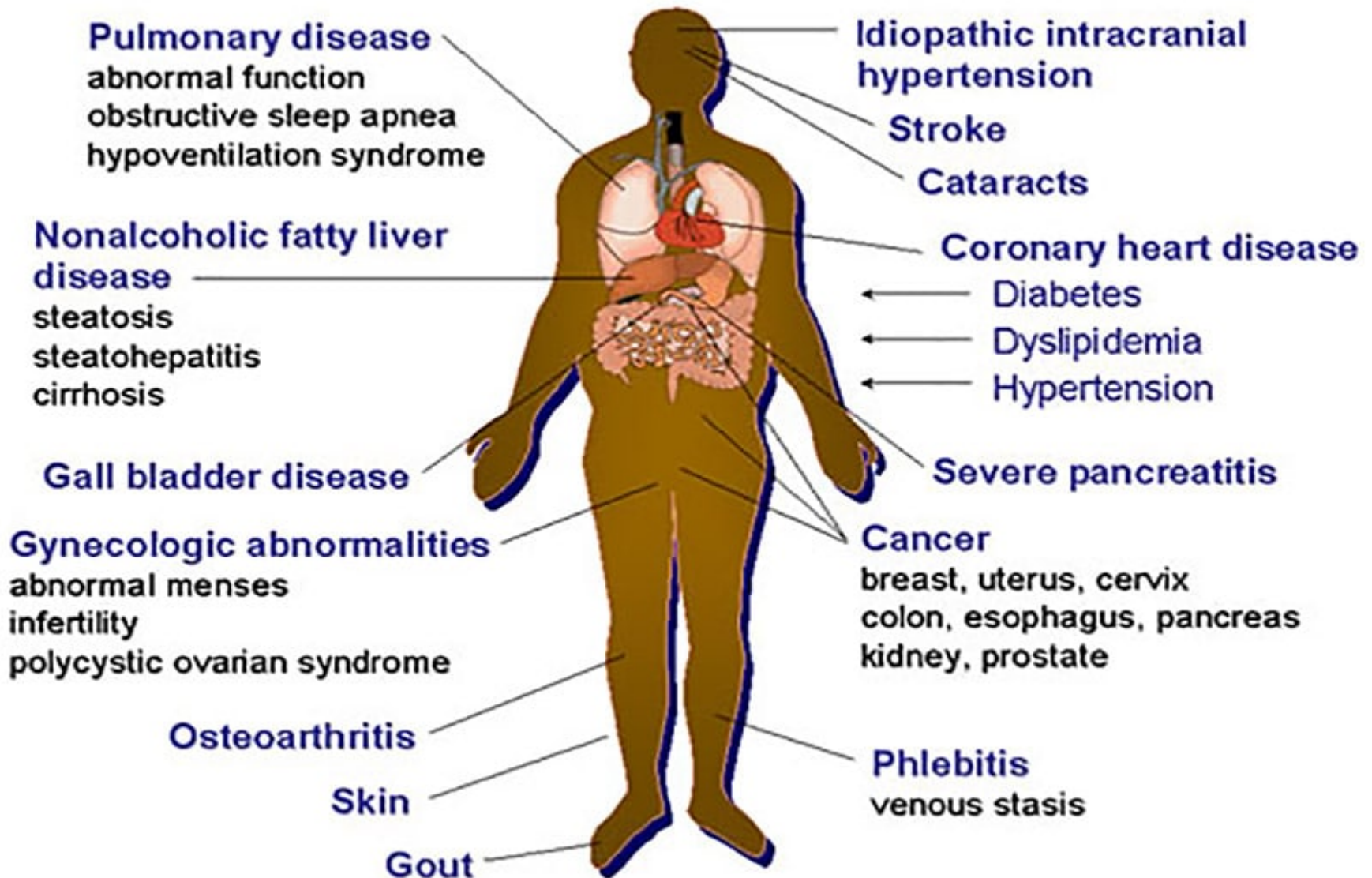
CLINICAL COMPONENT OF THE MEDICAL DIAGNOSIS OF OBESITY

Evaluate for a checklist of weight-related complications. Candidates for weight-loss therapy can present with either excess adiposity (ie, the anthropometric component) or weight-related complications (ie, the clinical component)

Patients Present with Overweight or Obesity (Anthropometric Component)	Candidates for Weight Loss Therapy	Patients Present with Weight-Related Disease or Complication (Clinical Component)
Patients present with BMI ≥ 25 kg/m ² , or ≥ 23 kg/m ² in certain ethnicities, and excess adiposity	Evaluate for weight-related complications Evaluate for overweight or obesity	Prediabetes
		Metabolic Syndrome
		Type 2 Diabetes
		Dyslipidemia
		Hypertension
		Cardiovascular Disease
		Nonalcoholic Fatty Liver Disease
		Polycystic Ovary Syndrome
		Female Infertility
		Male Hypogonadism
		Obstructive Sleep Apnea
		Asthma/Reactive Airway Disease
		Osteoarthritis
		Urinary Stress Incontinence
		Gastroesophageal Reflux Disease
		Depression

ΕΠΙΠΛΟΚΕΣ ΤΗΣ ΠΑΧΥΣΑΡΚΙΑΣ

Comprehensive examination of health conditions associated with obesity in older adults

Women : 34% were overweight

(16% in the obese I category, and 10% in obese categories II/III).

Men : 49% were overweight

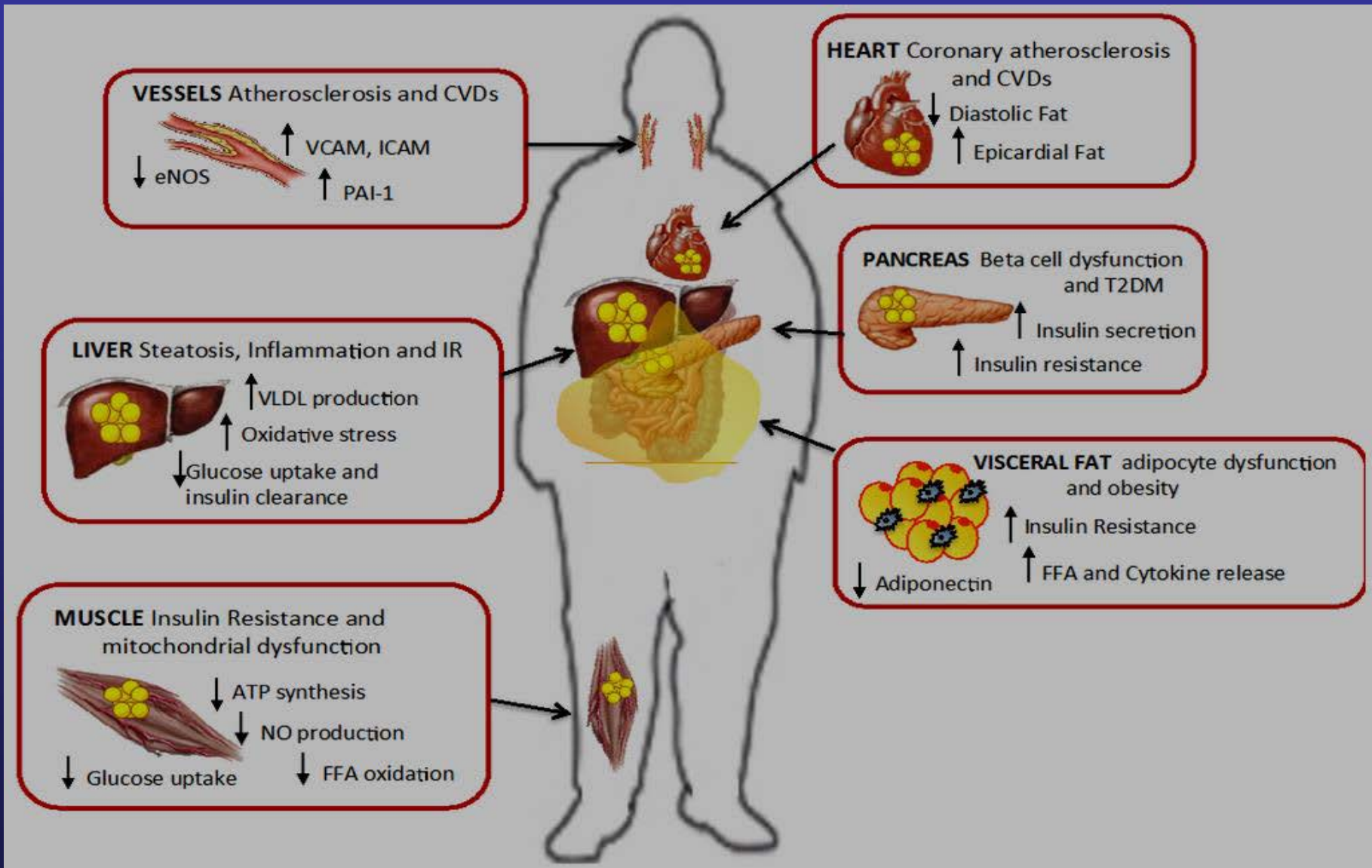
(18% in the obese I category, and 6% in obese categories II/III) .

Συνολικά, 37 από 41 νοσήματα που εξετάστηκαν για τις γυναίκες και 29 από 41 νοσήματα που εξετάστηκαν για τους άνδρες σχετίστηκαν με αυξημένο ΔΜΣ.

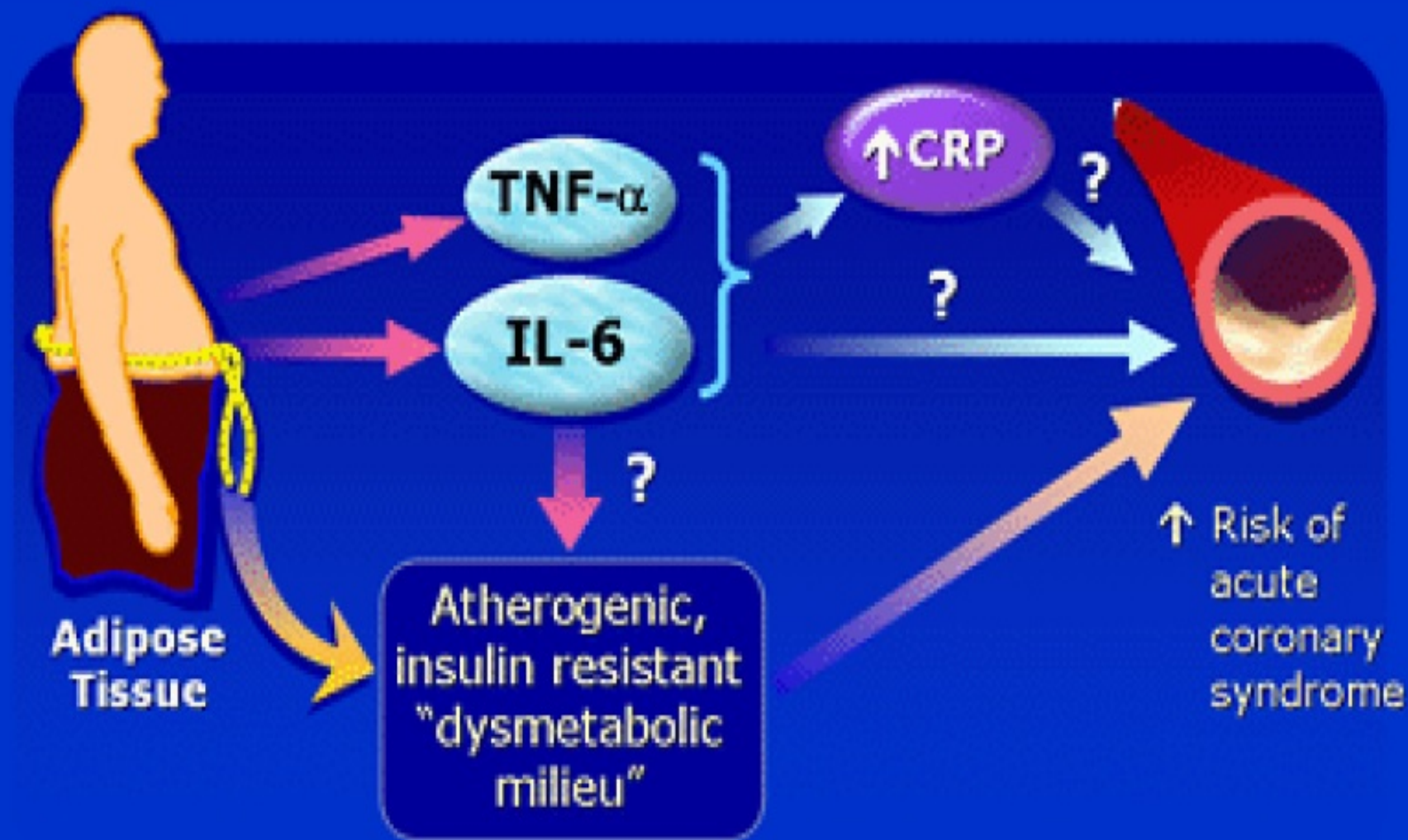

For women and men, respectively, the highest ORs comparing obese II/III to normal weight were **diabetes** (OR=12.5 and 8.3), **knee replacement** (OR=11.7 and 6.1), and **hypertension** (OR=5.4 and 5.6).

Έκτοπο λίπος και ο μηχανισμός τοξικότητας

Η επαγόμενη από την παχυσαρκία φλεγμονώδης κατάσταση σχετίζεται με αυξημένο καρδιαγγειακό κίνδυνο

Αιμοδυναμικές - Μεταβολικές Παρενέργειες Παχυσαρκίας

Αντίσταση στην ινσουλίνη

Διαταραχή ανοχής γλυκόζης

Μεταβολικό σύνδρομο

ΣΔ τ2

Προθρομβωτική κατάσταση

Ενδοθηλιακή δυσλειτουργία

Αλβουμινουρία

Υπέρταση

Δυσλιπιδαιμία

Αύξηση Chol, LDL, Tg

Μείωση HDL

Μικρές πυκνές LDL

Συστηματική φλεγμονή

Υπερτροφία αρ κοιλίας

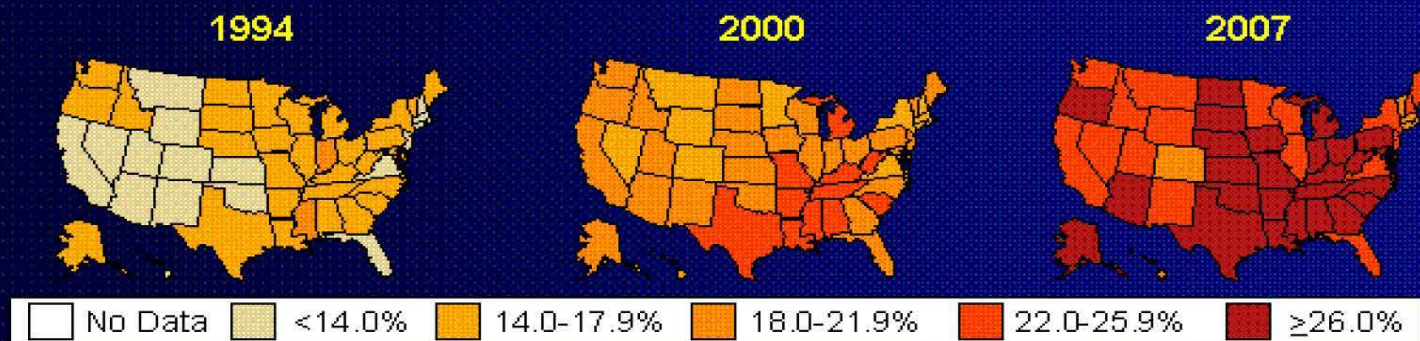
Συστολική δυσλειτουργία LV

Διαστολική δυσλειτουργία LV

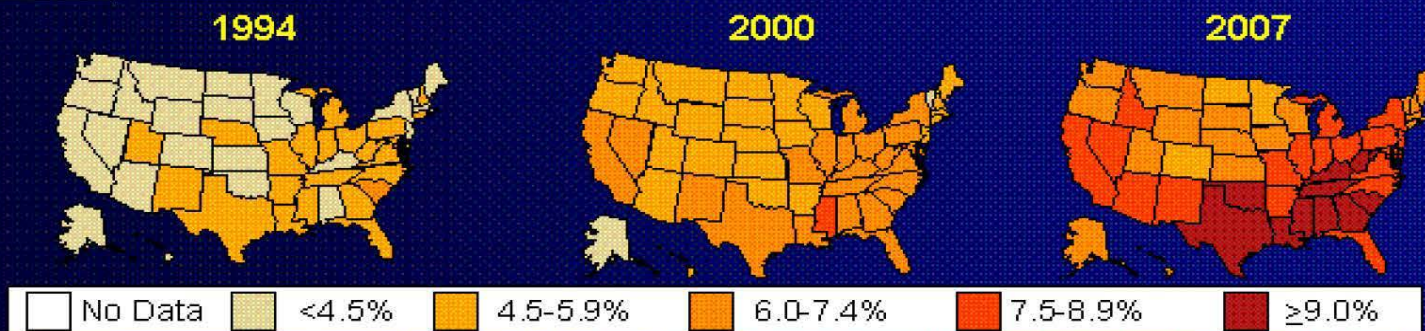
Twin Epidemics : Obesity and Diabetes

Age-adjusted Percentage of U.S. Adults Who Were Obese
or Who Had Diagnosed Diabetes

Obesity (BMI ≥ 30 kg/m²)

Diabetes

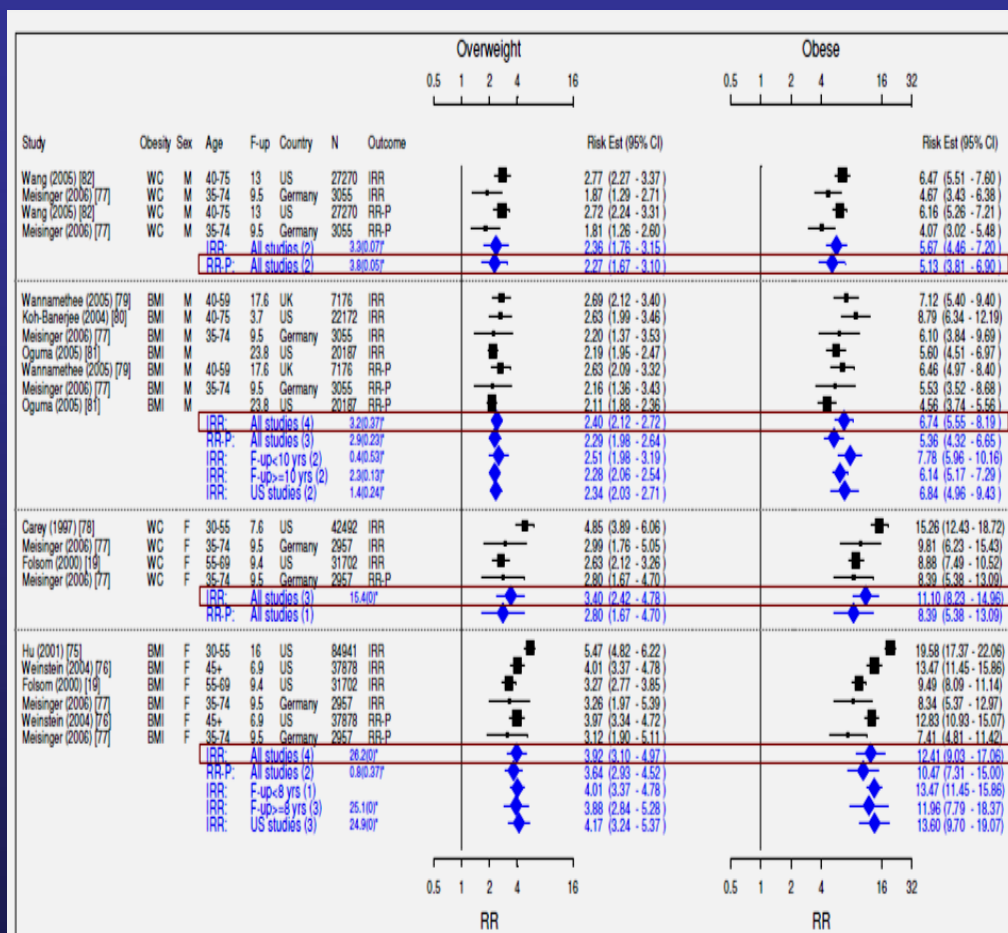

CDC's Division of Diabetes Translation, National Diabetes Surveillance System available at
<http://www.cdc.gov/diabetes/statistics>

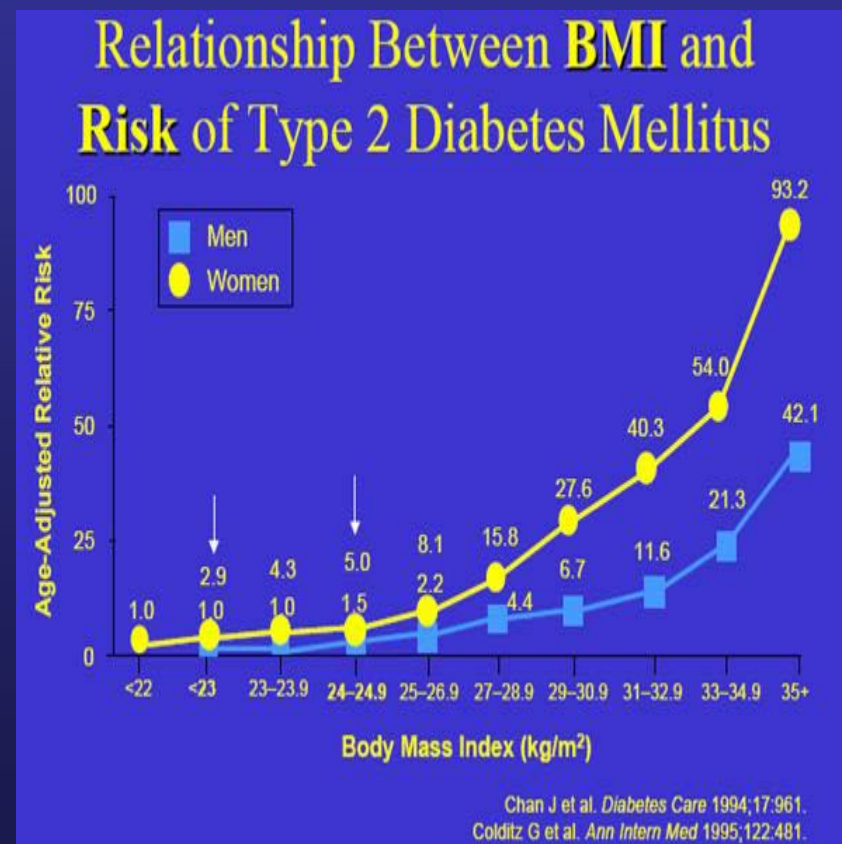

The incidence of co-morbidities related to obesity and overweight: A systematic review and meta-analysis

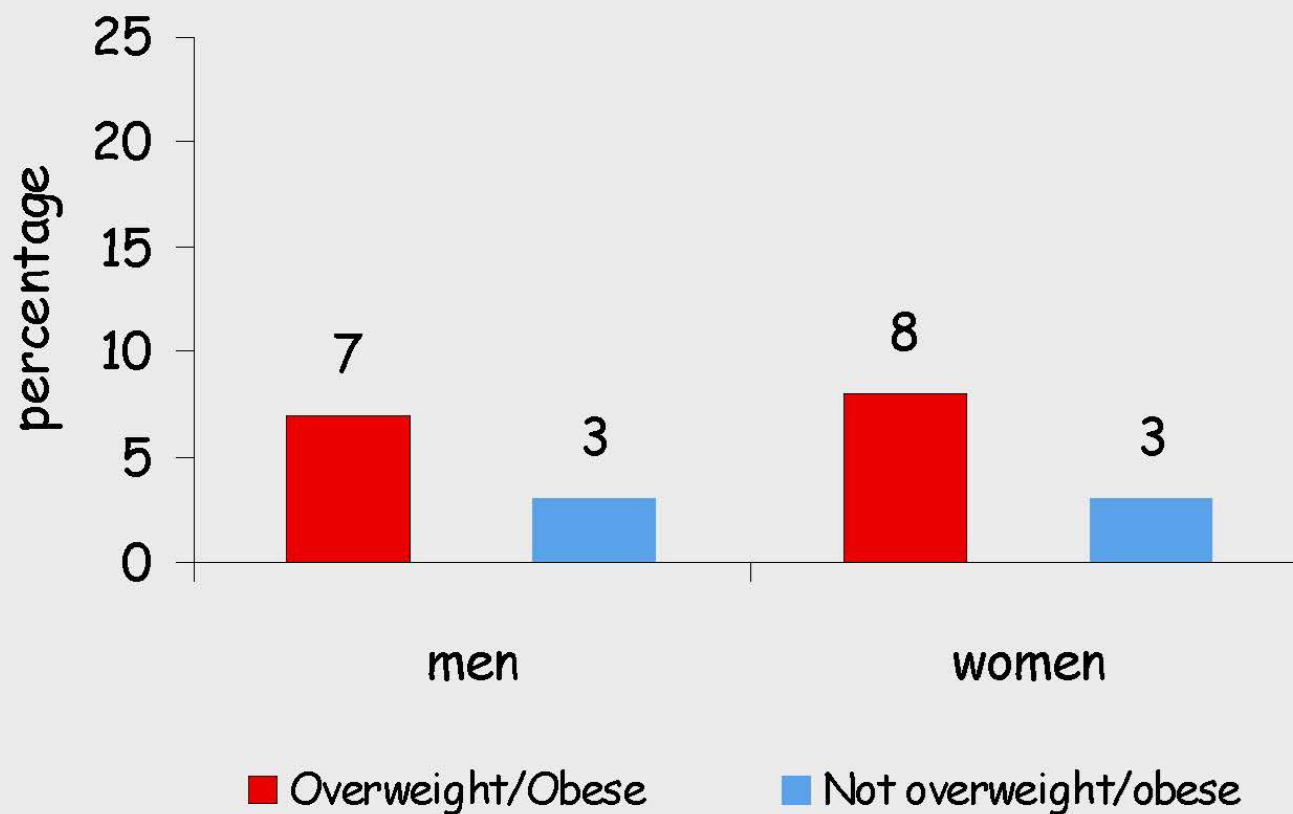

Figure 10
Meta-analysis of studies for type II diabetes. *Q-statistic(p-value); F-up is follow-up in years; square shape: study- and gender- specific risk estimates; diamond shape: pooled risk estimates.

Δεν γίνονται όλοι οι παχύσαρκοι διαβητικοί !

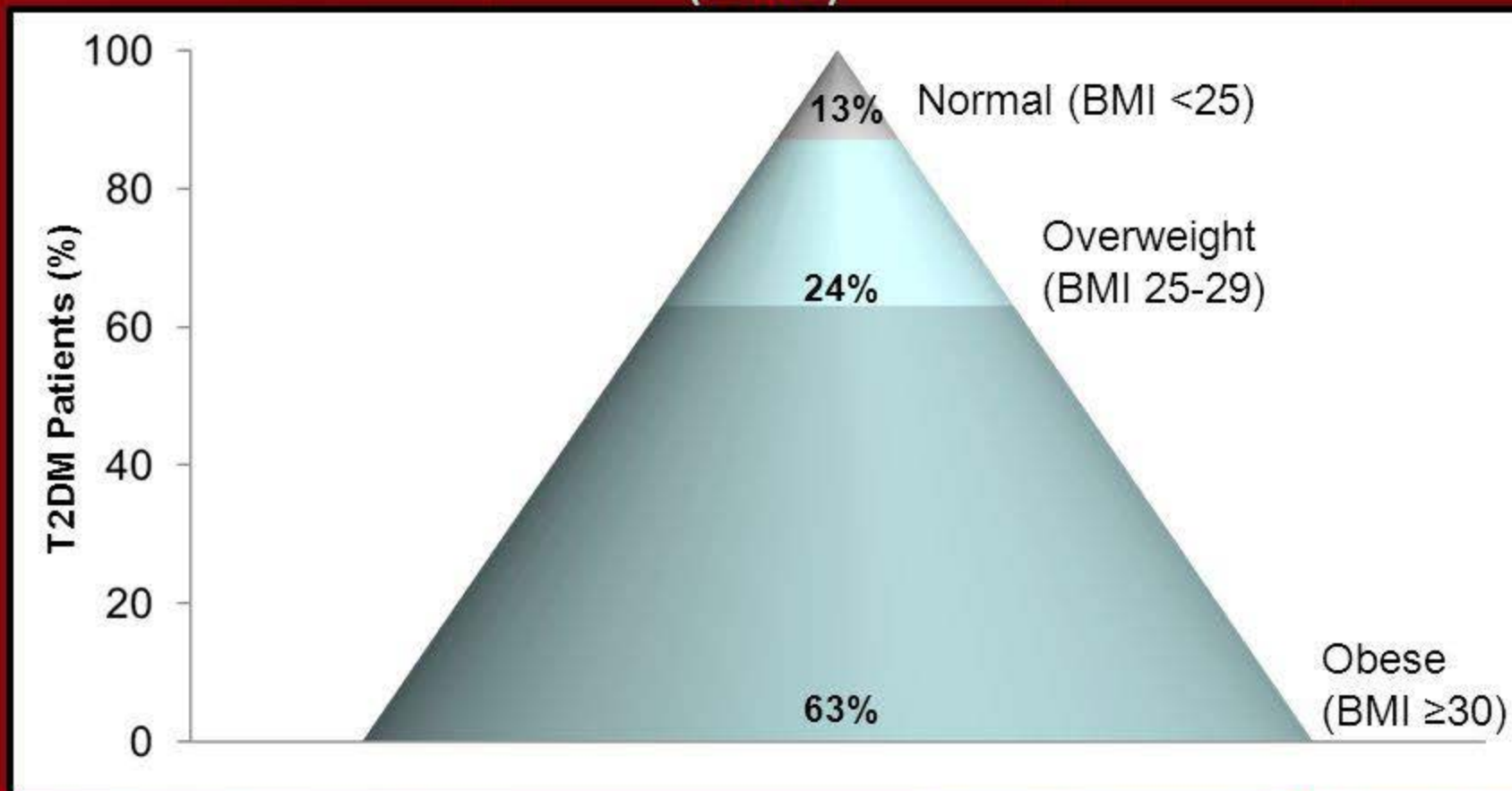
Prevalence of Diabetes among Overweight/Obese, Massachusetts, Adults BRFSS 2000

Prevalence of Obesity in Type 2 Diabetes

NHANES 1999-2004
(N=984)

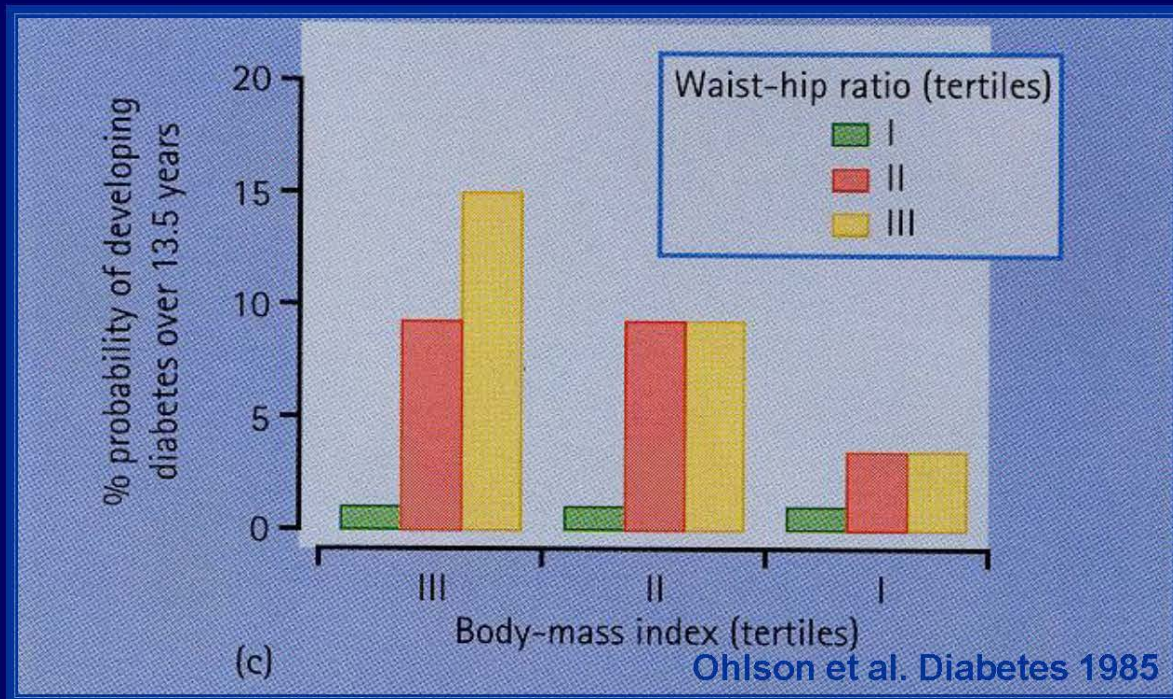
BMI and DIABETES R/R

- ✓ British Regional Heart Study
- ✓ US Health Professionals' Follow-up Study
- ✓ Nurses' HealthStudy

- Ο κίνδυνος αυξάνεται τόσο από το ένα τριτημόριο της αύξησης βάρους στο άλλο, όσο και από τη μία κατηγορία BMI στην άλλη καθώς και από την διάρκεια της παχυσαρκίας.

- **Η σημασία της κατανομής του λίπους !**

Η ΚΟΙΛΙΑΚΗ ΠΑΧΥΣΑΡΚΙΑ ΣΧΕΤΙΖΕΤΑΙ ΜΕ ΑΥΞΗΜΕΝΟ ΚΙΝΔΥΝΟ ΕΜΦΑΝΙΣΗΣ ΣΔ II ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΤΟΥ BMI

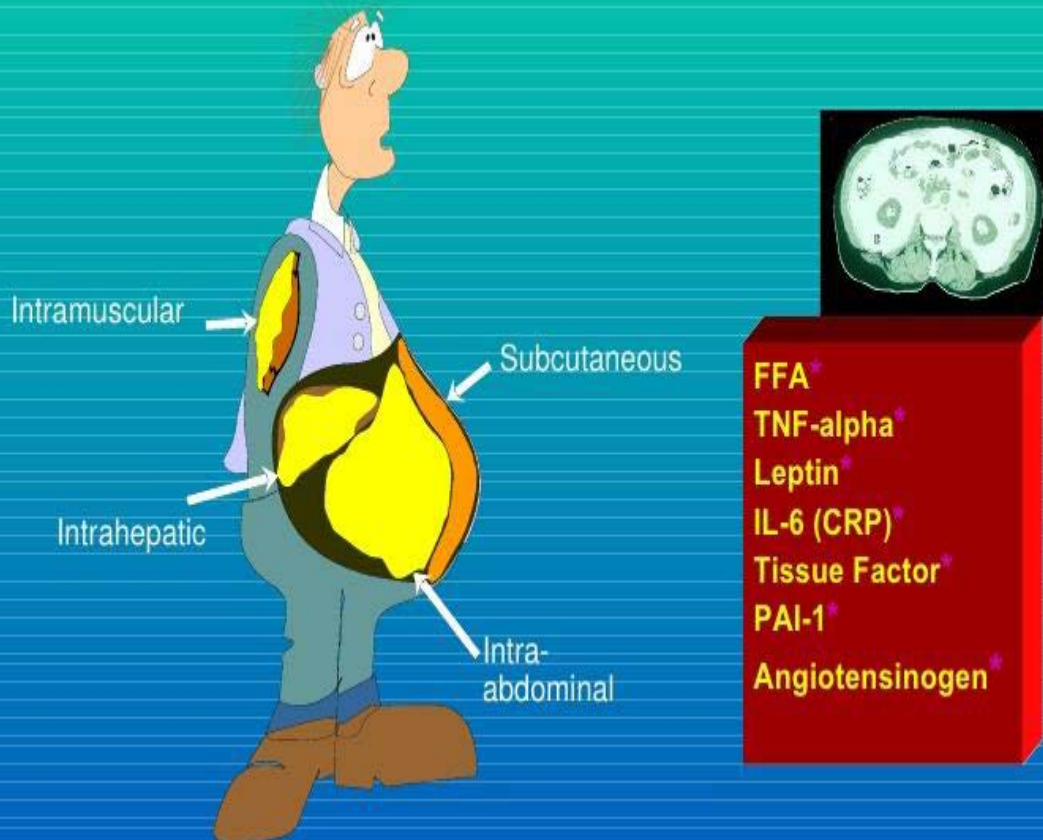

	Αυξημένος κίνδυνος	Πολύ αυξημένος κίνδυνος
Άνδρες	>94 cm	>102 cm
Γυναίκες	>80 cm	>88 cm

Fat topography and T2DM

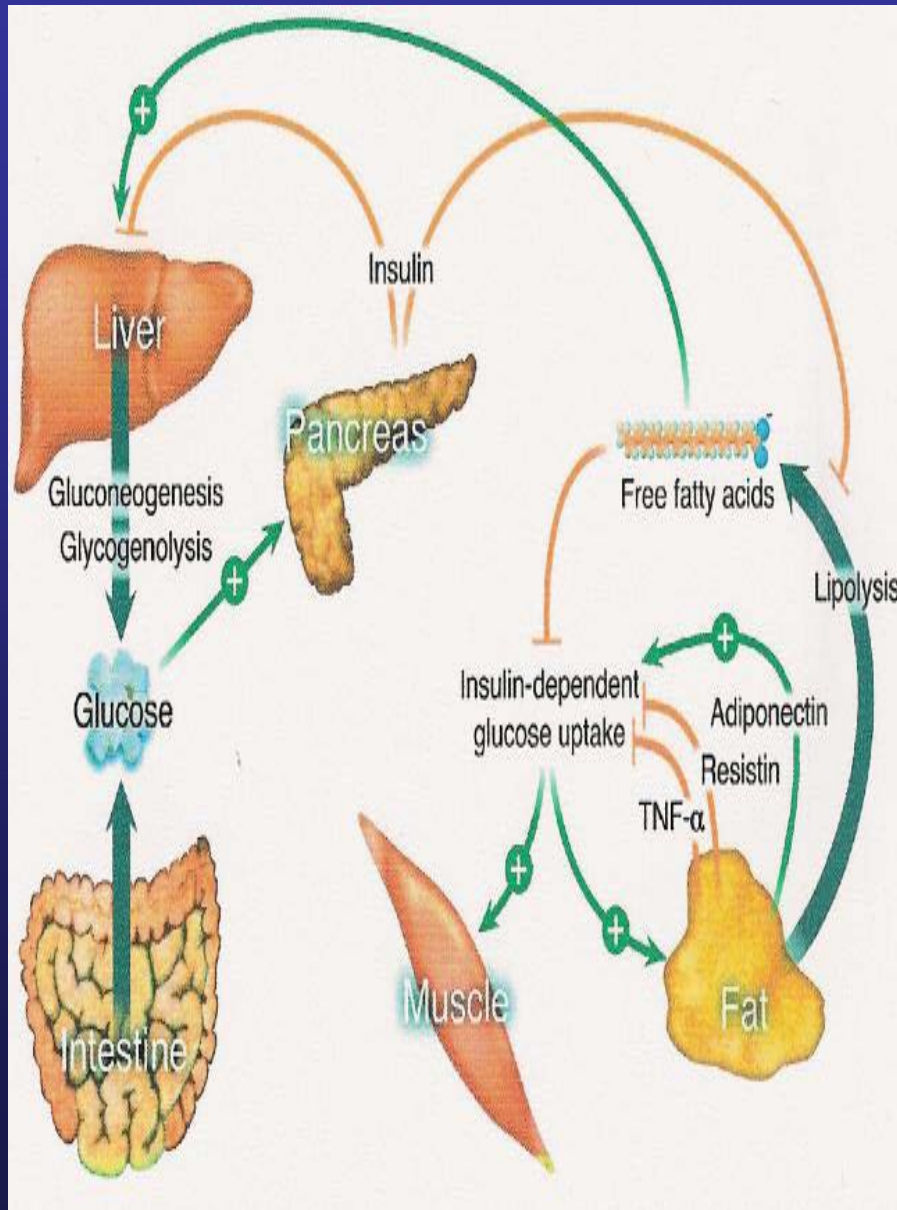
**More trouble with too much fat:
Altered adipocytokine secretion**

➤ Σπλαχνικό λίπος

- Ενισχυμένη λιπολυτική δράση
- Υπερβολική παραγωγή κακών αδιποκυτοκινών
- Υποέκκριση της αδιπονεκτίνης

ΠΑΘΟΓΕΝΕΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ

- **Δυσλειτουργικά λιπώδη κύτταρα ανθεκτικά στην αντιλιπολυτική δράση της ινσουλίνης.**
  - Χρόνια μετατροπή των TG σε FFA
  - Χρονίως αυξημένα επίπεδα FFA πλάσματος
    - Διέγερση της γλυκονεογένεσης και της παραγωγής ηπατικής γλυκόζης (HGP) όταν δεν απαιτείται.
    - Επαγόμενη αντίσταση στην ινσουλίνη στους μυς και στο ήπαρ.
    - Μείωση της έκκρισης ινσουλίνης.
- **Αυτές οι αλλαγές οδηγούν σε υπεργλυκαιμία.**

The incidence of co-morbidities related to obesity and overweight: A systematic review and meta-analysis

BMC Public Health 2009, 9:88

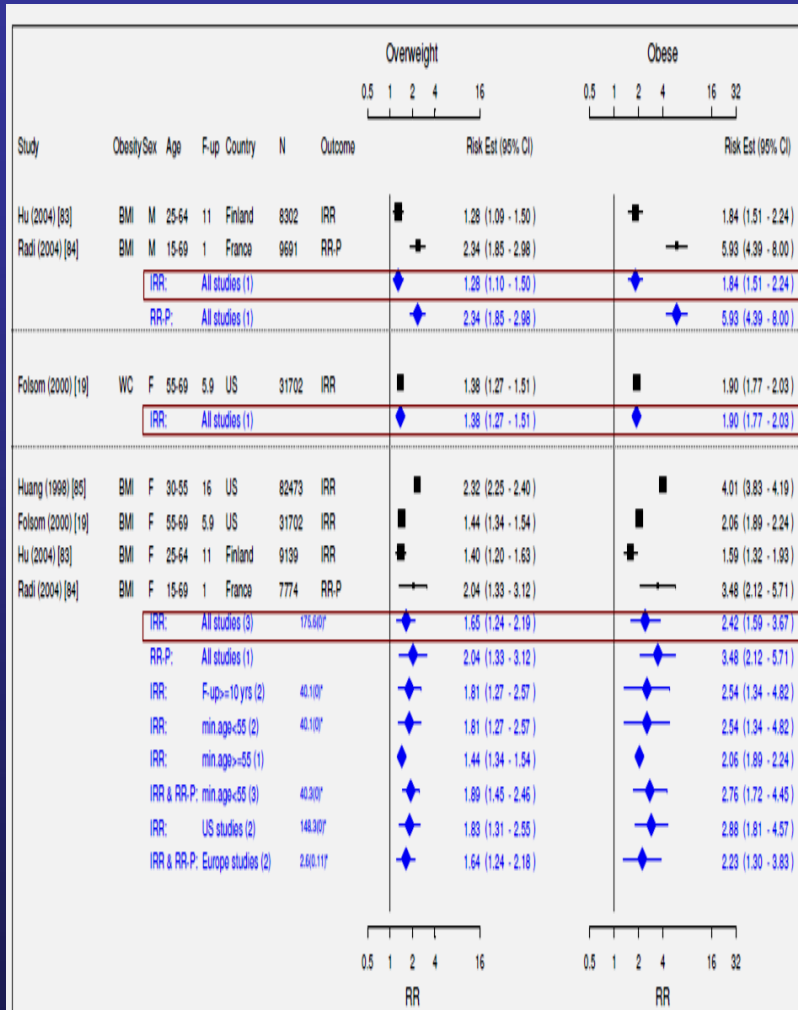
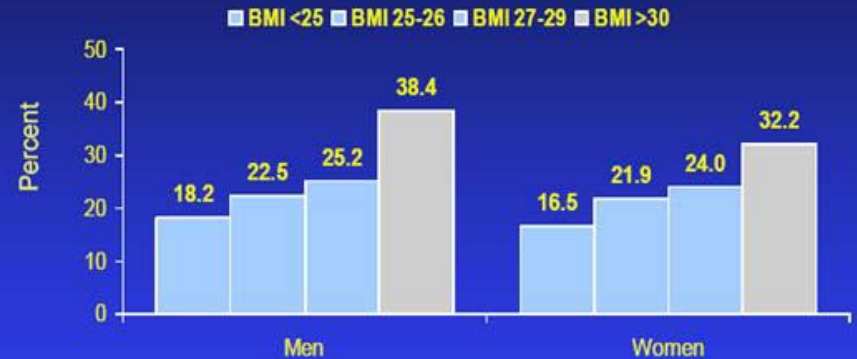

Figure 11

Meta-analysis of studies for hypertension. *Q-statistic(p-value); F-up is follow-up in years; square shape: study- and gender- specific risk estimates; diamond shape: pooled risk estimates.

NHANES III Age-Adjusted Prevalence of Hypertension* According to BMI

Αρτηριακή υπέρταση

Αντίσταση στην ινσουλίνη και υπέρταση:

↑ δραστηριότητα του συμπαθητικού

↑ επαναρρόφηση Na-H₂O

↑ δραστηριότητα της ΑΤΡάσης νατρίου-καλίου

Διέγερση του συστήματος [ρενίνης - αγγειοτενσίνης αλδοστερόνης]

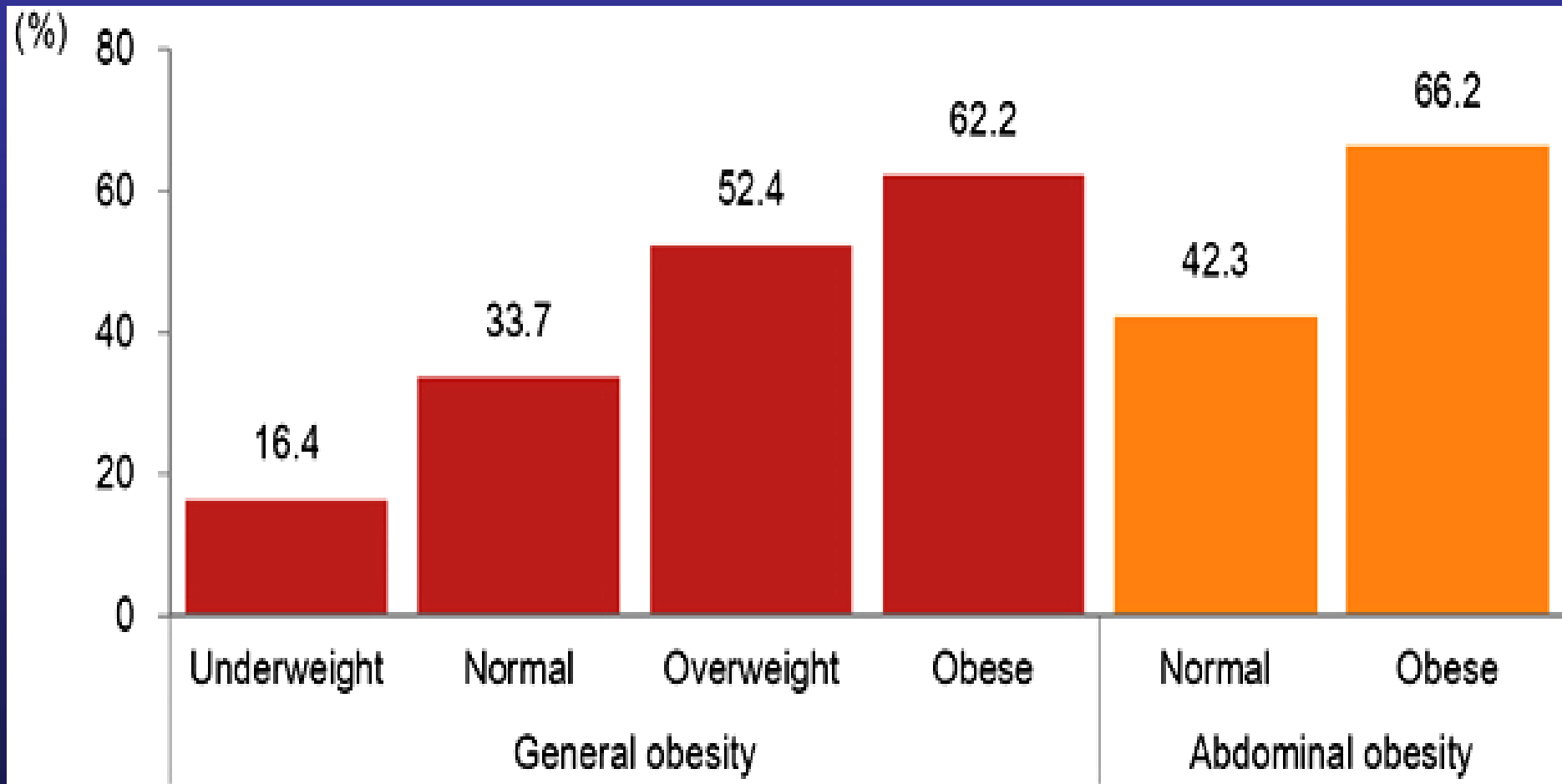

Παχυσαρκία και Δυσλιπιδαιμία

- Αυξημένη **ολική** χοληστερόλη
- Αυξημένα επίπεδα **LDL** χοληστερόλης (ιδιαίτερα των μικρών πυκνών σωματιδίων LDL)
- Αυξημένα **τριγλυκερίδια**
- Αυξημένα επίπεδα **μεταγευματικής λιπαιμίας**
- Μείωση **HDL** και HDL-2 χοληστερόλης
- Αυξημένα επίπεδα **απολιποπρωτεΐνης β**

Distribution of Dyslipidemia in Obese Patients

The important role of visceral obesity

Distribution of dyslipidemia in obese patients in the Korea National Health and Nutrition Examination Survey (KNHANES) 2013.

Παθογενετικός μηχανισμός

- Άτομα με κεντρική κατανομή λίπους εμφανίζουν:
  - μεταγευματική απελευθέρωση ΕΛΟ
  - Ανεπάρκεια της ινσουλινοεξαρτώμενης αναστολής της απελευθέρωσης ΕΛΟ στην κυκλοφορία

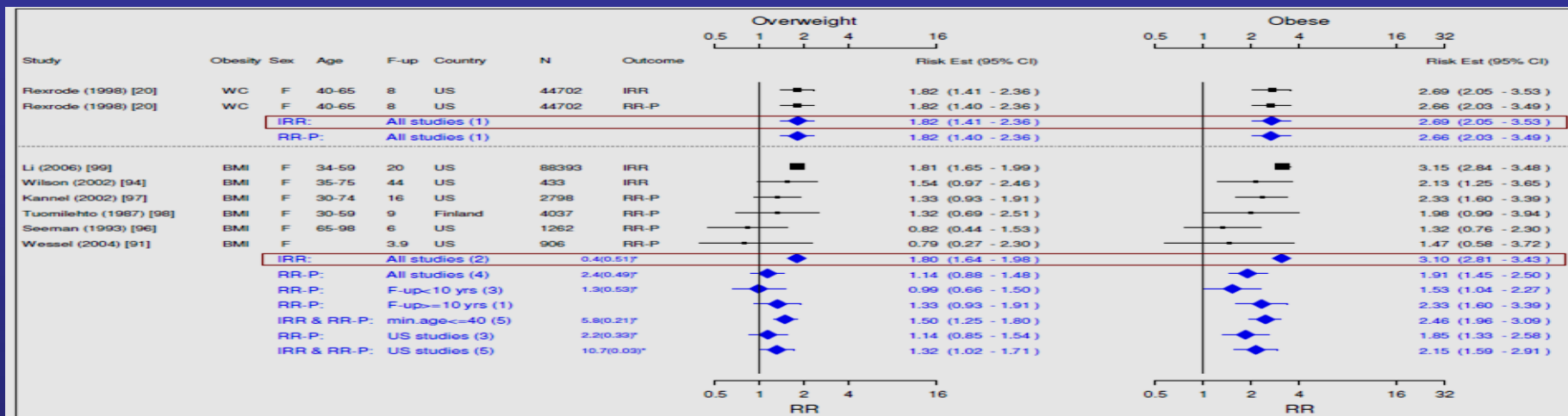
Ινσουλιναντίσταση - Υπερινσουλιναιμία

Σημαντικός ρόλος στο λιπιδαιμικό φαινότυπο
της παχυσαρκίας

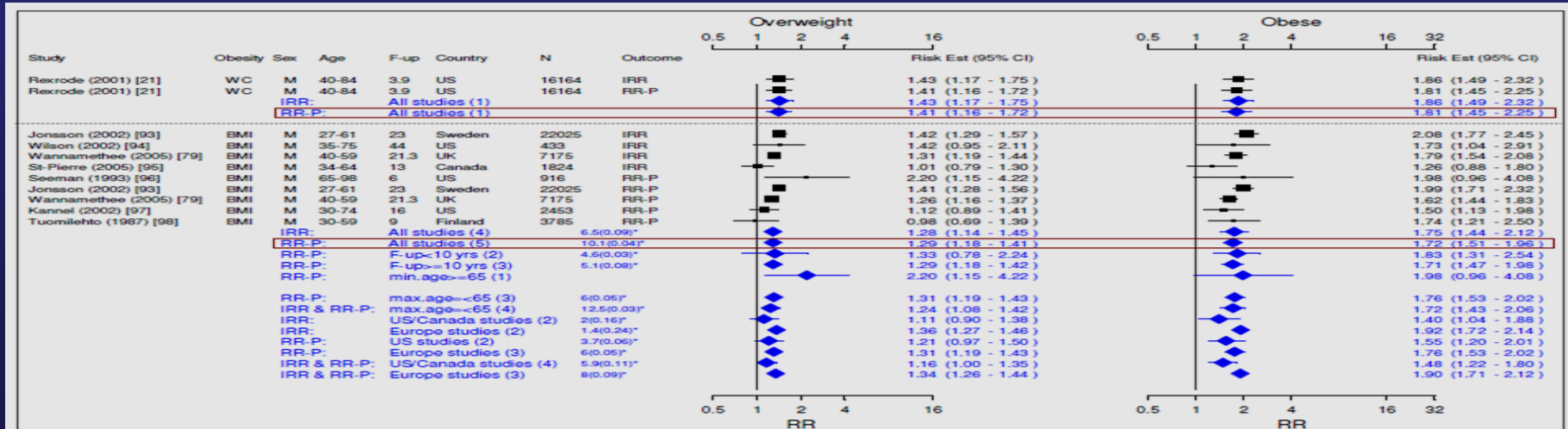

The incidence of co-morbidities related to obesity and overweight: A systematic review and meta-analysis

BMC Public Health 2009, 9:88

Figure 13
Meta-analysis of studies for coronary artery disease-females. *Q-statistic(p-value); F-up is follow-up in years; square shape: study- and gender- specific risk estimates; diamond shape: pooled risk estimates.

Figure 14
Meta-analysis of studies for coronary artery disease-males. *Q-statistic(p-value); F-up is follow-up in years; square shape: study- and gender- specific risk estimates; diamond shape: pooled risk estimates.

Η Παχυσαρκία επιδεινώνει την αθηροσκλήρωση

Κοιλιακή παχυσαρκία

Αθηρογόνος δυσλιπιδαιμία

↑ τριγλυκερίδια
↓ HDL-cholesterol
↑ Cholesterol
Φυσιολ. LDL-cholesterol ↑ apo B
μικρές πυκνές LDL
Μεταγευματική λιπαιμία

Αντίσταση στην ινσουλίνη

Υπερινσουλιναιμία
Υπεργλυκαιμία
Διαβήτης τύπου 2
Αρτηριακή υπέρταση

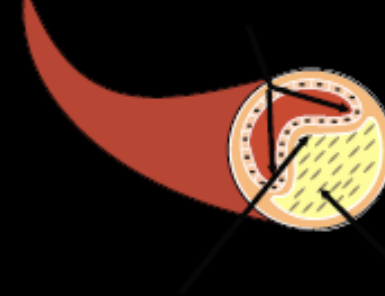
Πηκτικότητα

↑ PAI-1
↑ Fibrinogen

Φλεγμονώδες προφίλ

↑ CRP
↑ Cytokines

ΑΘΗΡΟΣΚΛΗΡΩΣΗ

Ασταθής
αθηρωματική πλάκα

**Κίνδυνος
στεφανιαίου επεισοδίου
και καρδιακής ανεπάρκειας**

Αυξάνει ο σχετικός κίνδυνος μη θανατηφόρου ΟΕΜ και θανατηφόρου καρδιαγγειακής νόσου με συνυπάρχοντες παράγοντες : κάπνισμα, υπέρταση , δυσλιπιδαιμία και σακχαρώδη διαβήτη τύπου 2 , με την αύξηση του BMI

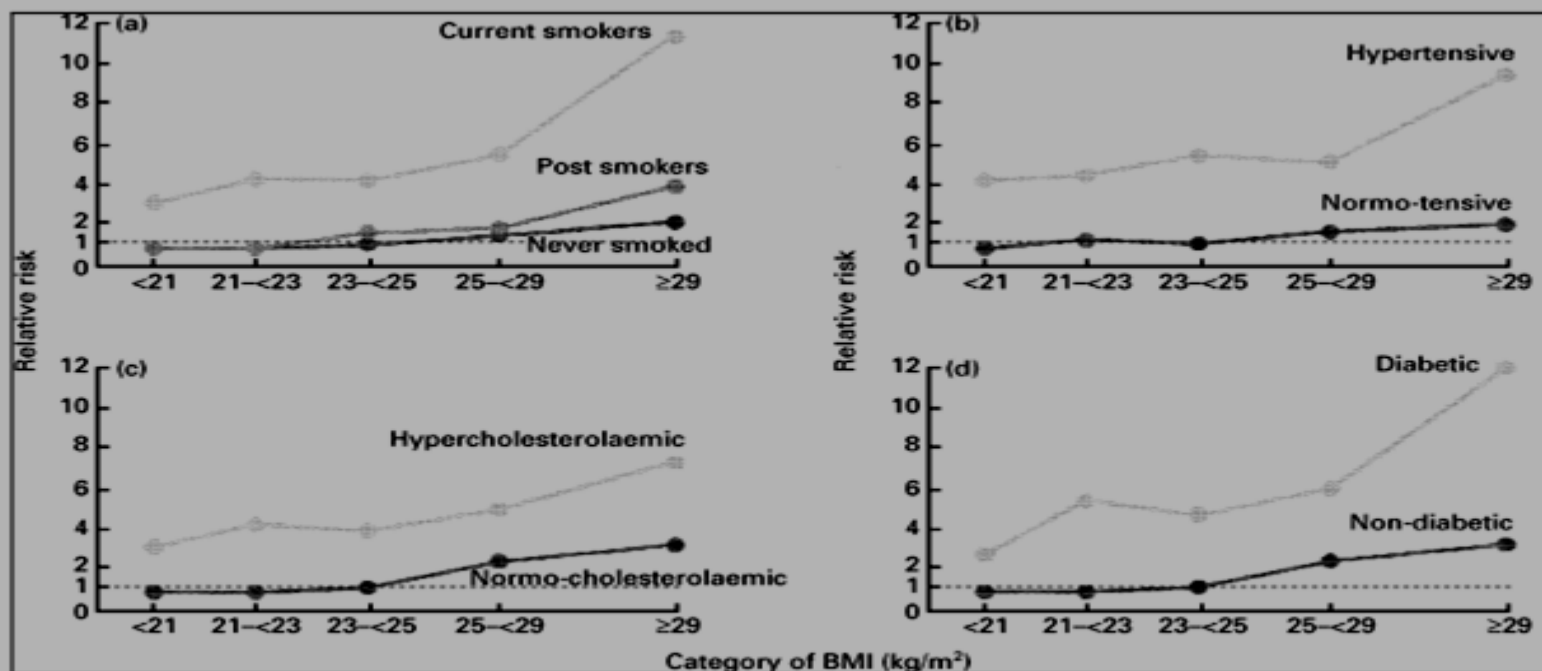
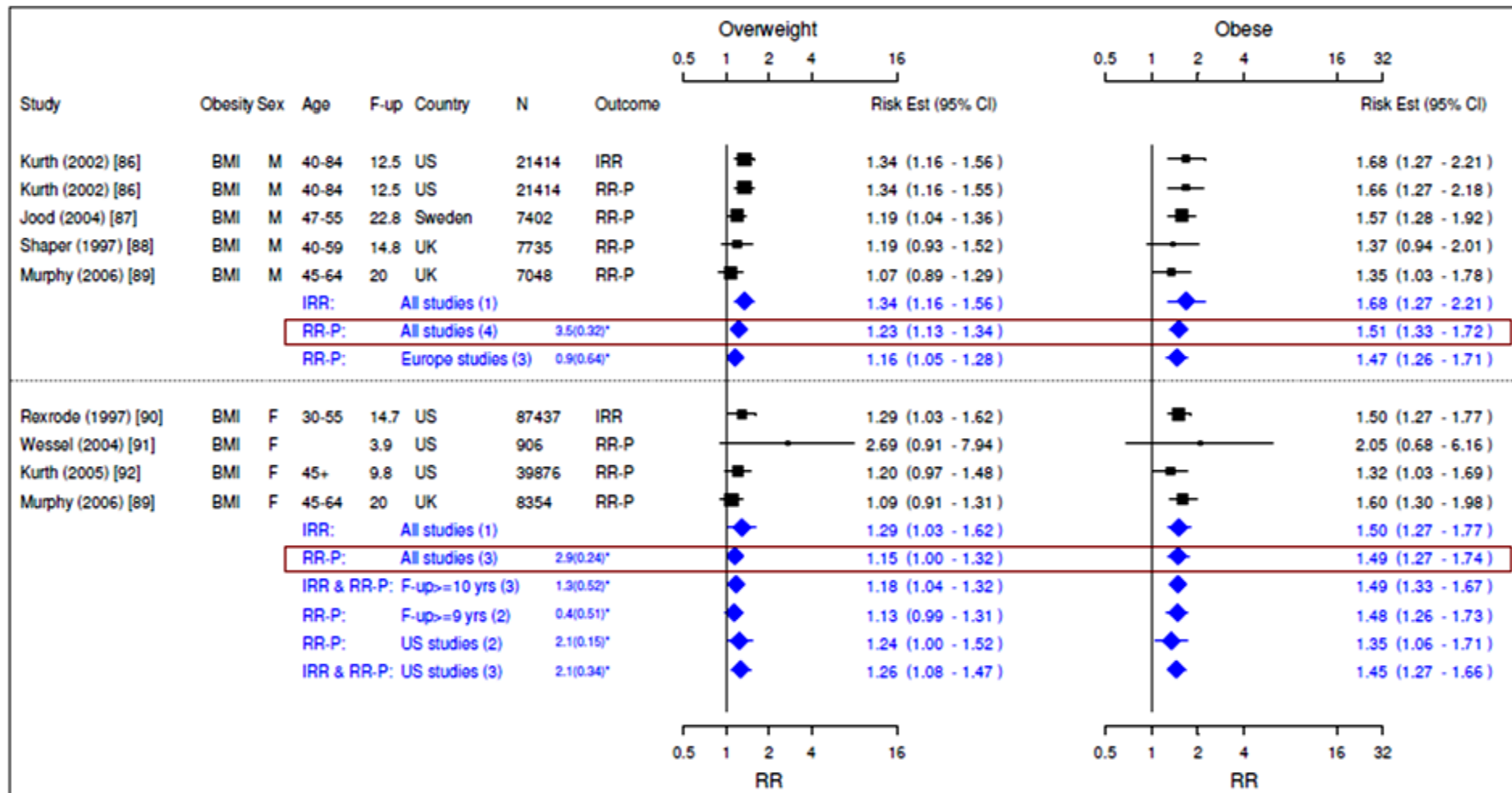

Fig. 1. Relative risks of non-fatal myocardial infarction and fatal CHD for risk factors (a) smoking, (b) hypertension, (c) hypercholesterolaemia and (d) non-insulin-dependent diabetes mellitus, with increasing BMI in the Boston Nurses Study. (From Manson *et al.* 1990.)

The incidence of co-morbidities related to obesity and overweight: A systematic review and meta-analysis

BMC Public Health 2009, 9:88

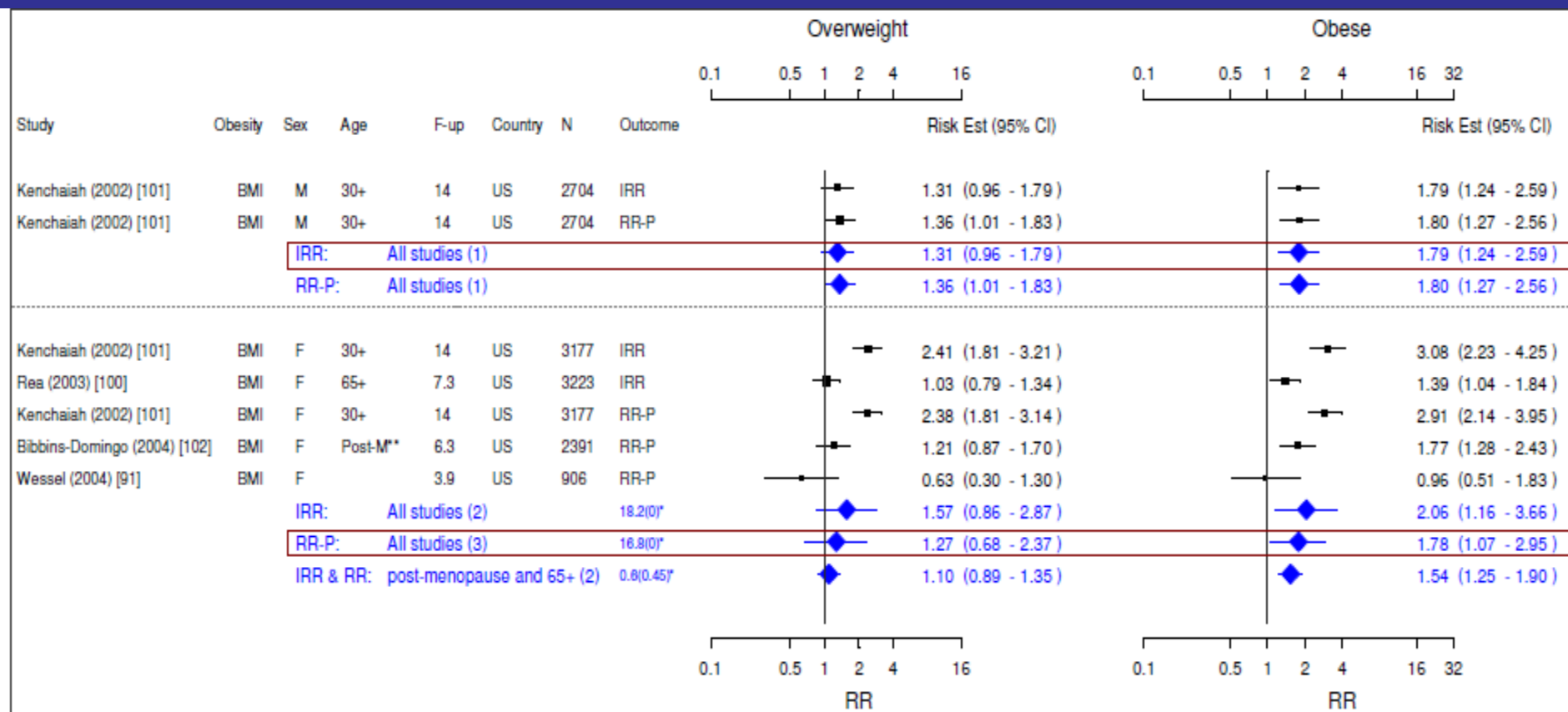

Figure 12
Meta-analysis of studies for stroke. *Q-statistic(p-value); F-up is follow-up in years; square shape: study- and gender- specific risk estimates; diamond shape: pooled risk estimates.

The incidence of co-morbidities related to obesity and overweight: A systematic review and meta-analysis

BMC Public Health 2009, 9:88

Figure 15
Meta-analysis of studies for congestive heart failure. *Q-statistic(p-value); **post-menopause; square shape: study- and gender- specific risk estimates; diamond shape: pooled risk estimates.

Επιπτώσεις στην καρδιακή λειτουργία

- **Μεγαλοκαρδία** (έκκεντρη υπερτροφία αριστεράς κοιλίας) ως αποτέλεσμα αιμοδυναμικών διαταραχών:
  - λιπώδης ιστός (σημαντική δεξαμενή όγκου αίματος)
  - επιφάνεια σώματος (επιφάνεια δέρματος και μυϊκός ιστός) καρδιακή παροχή όγκος παλμού

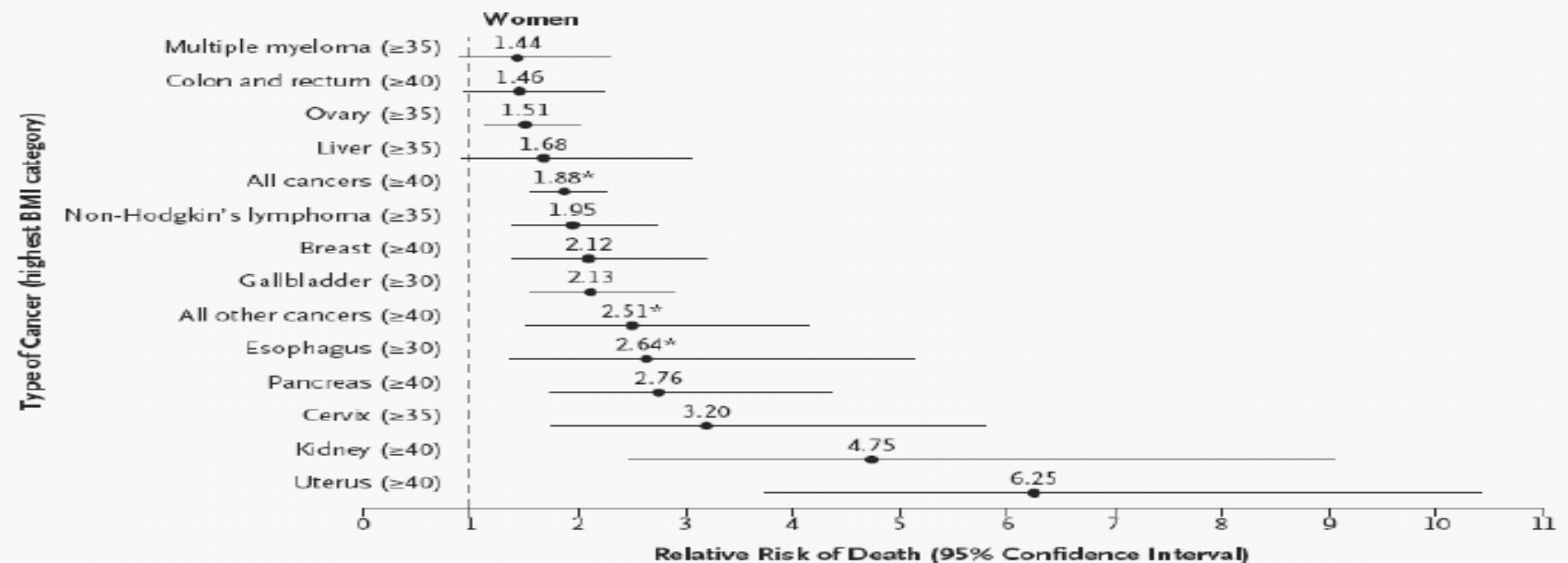
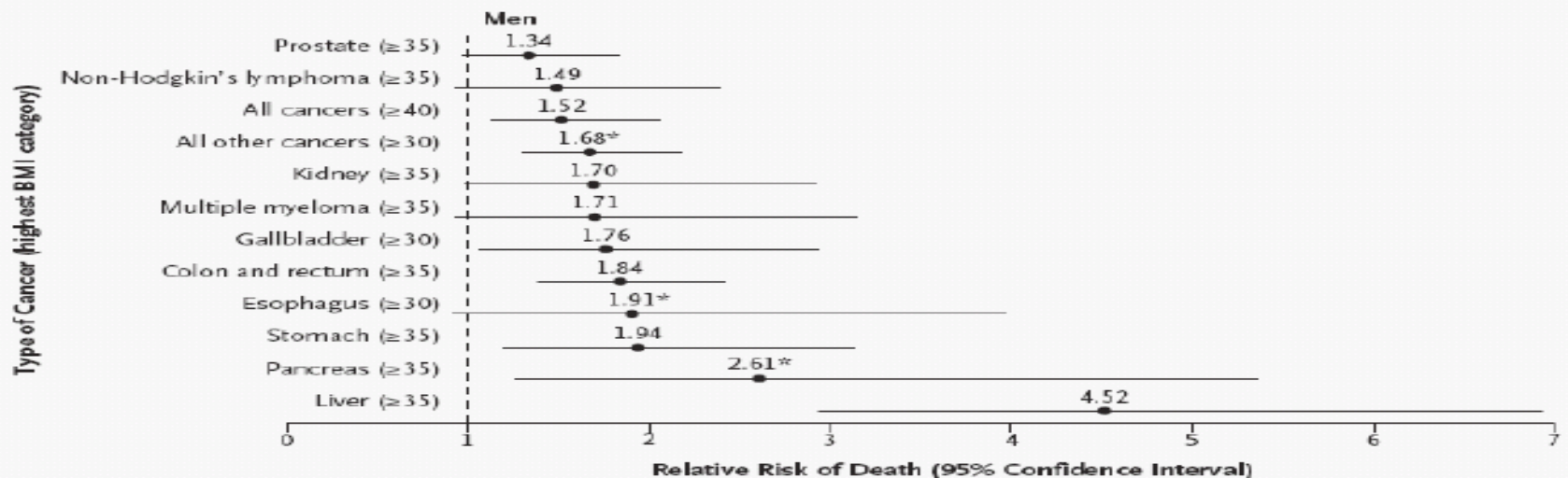
Επιπτώσεις στον καρδιακό ρυθμό

➤ Μελέτη Framingham

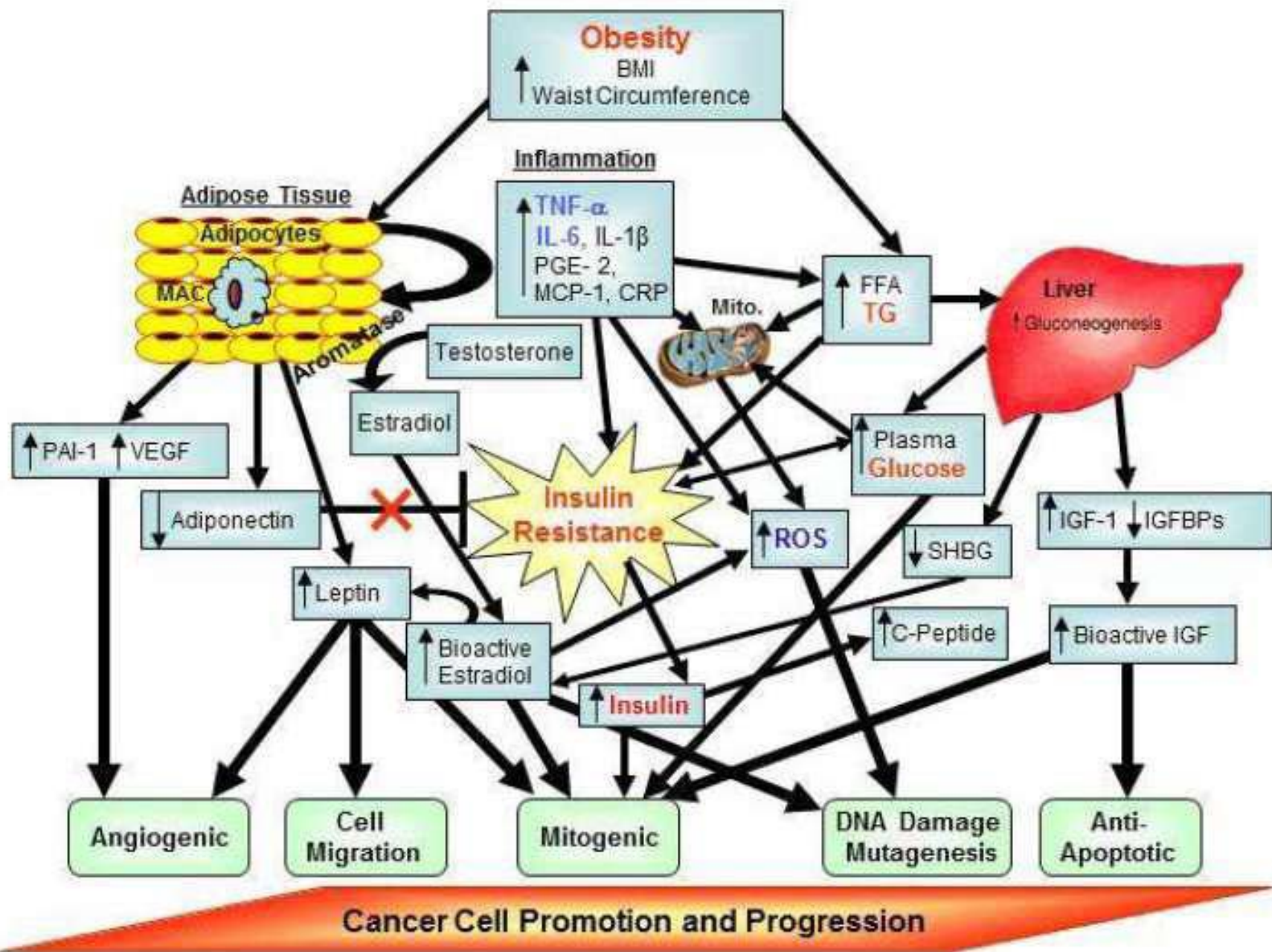
Παχυσαρκία – ↑↑ κίνδυνος για αιφνίδιο θάνατο:

- Κοιλιακές αρρυθμίες, (υπερτροφία αριστεράς κοιλίας)
- Λιπώδης διήθηση καρδιακού συστήματος αγωγής
- Ελαττωμένοι ενδογενείς αντιθρομβωτικοί παράγοντες

Παχυσαρκία – Καρκίνος & Θνητότητα

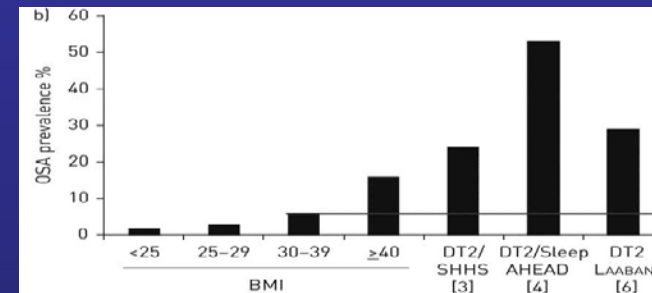
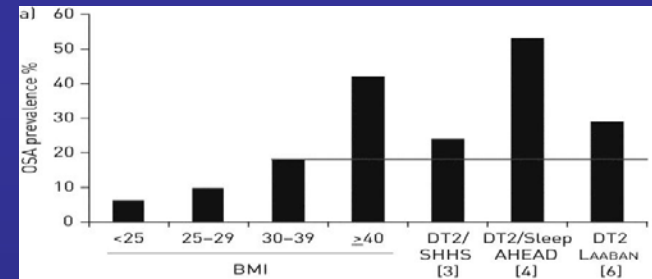

ΣΥΝΔΡΟΜΟ ΑΠΟΦΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΠΝΟΙΑΣ – ΥΠΟΠΝΟΙΑΣ ΥΠΝΟΥ

- 70% ατόμων με ΣΑΑΥ-Υ: παχύσαρκα
- 40% παχύσαρκων: σημαντική άπνοια ύπνου
- Για κάθε 10% αύξηση του βάρους σώματος αυξάνεται 6 φορές η πιθανότητα εμφάνισης αποφρακτικής άπνοιας

Am J Resp Crit Care Med 2002;165: 677-82
Ann Intern Med 1997;127: 581-7
JAMA 2000;284: 3015-21

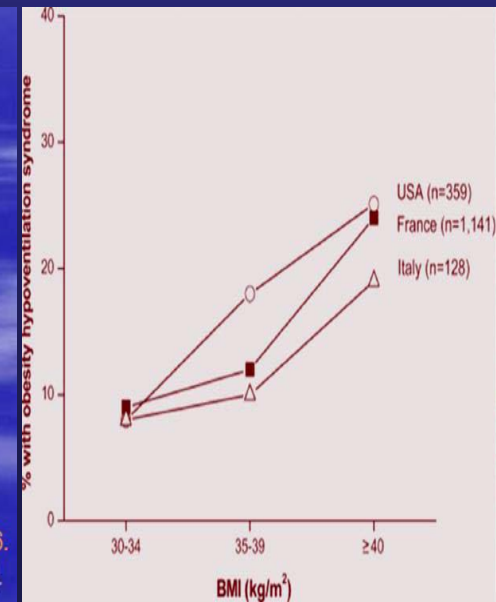

ΣΥΝΔΡΟΜΟ ΥΠΟΑΕΡΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΠΑΧΥΣΑΡΚΩΝ

- “Σύνδρομο Pickwick”
- 70-90% συνυπάρχει με ΣΑΑΥ-Υ ενώ 10-15% (στην Ελλάδα 13.8%) των ασθενών με άπνοιες στη μελέτη ύπνου εμφανίζουν ημερήσια υπερκαπνία
- Συχνά υποδιαγιγνώσκεται και υποθεραπεύεται στην κλινική πράξη ή χαρακτηρίζεται ως ΧΑΠ
- Πολυοργανικό σύνδρομο με συχνές νοσηλείες, αυξημένη νοσηρότητα και θνητότητα

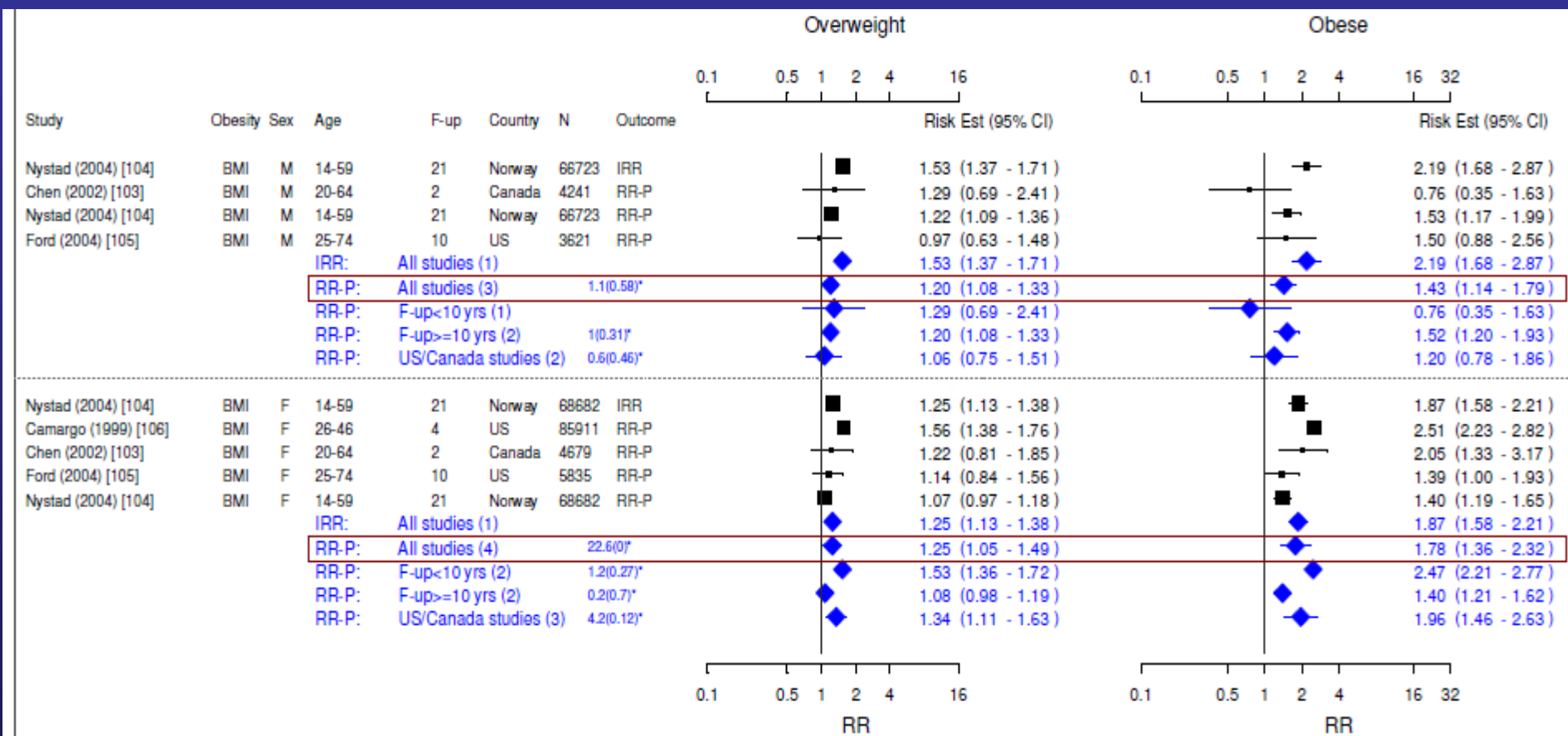
Sleep Breath 2010 ;14(4):381-6.
Obes Rev 2012 ;13(10):902-9.

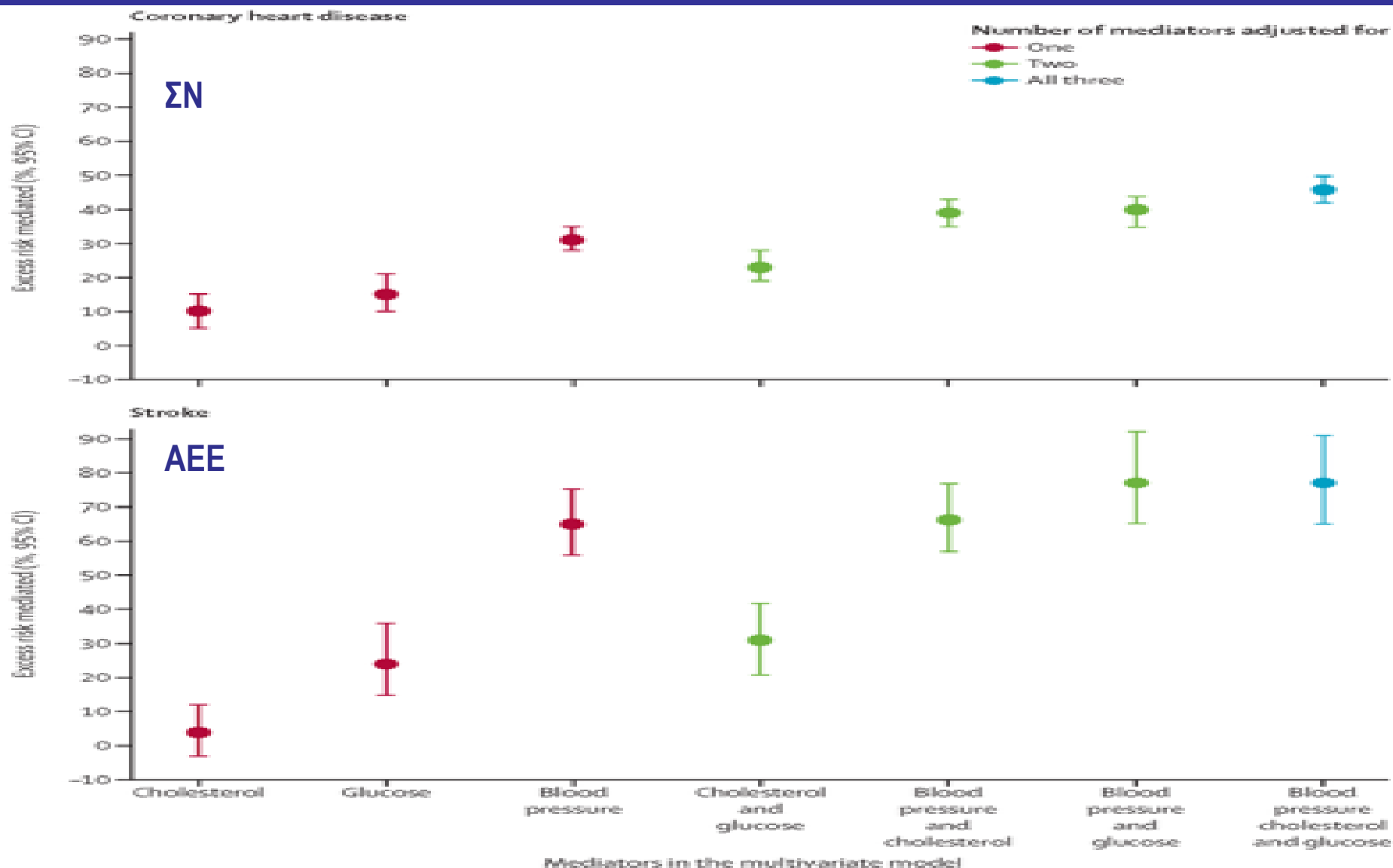
The incidence of co-morbidities related to obesity and overweight: A systematic review and meta-analysis

BMC Public Health 2009, 9:88

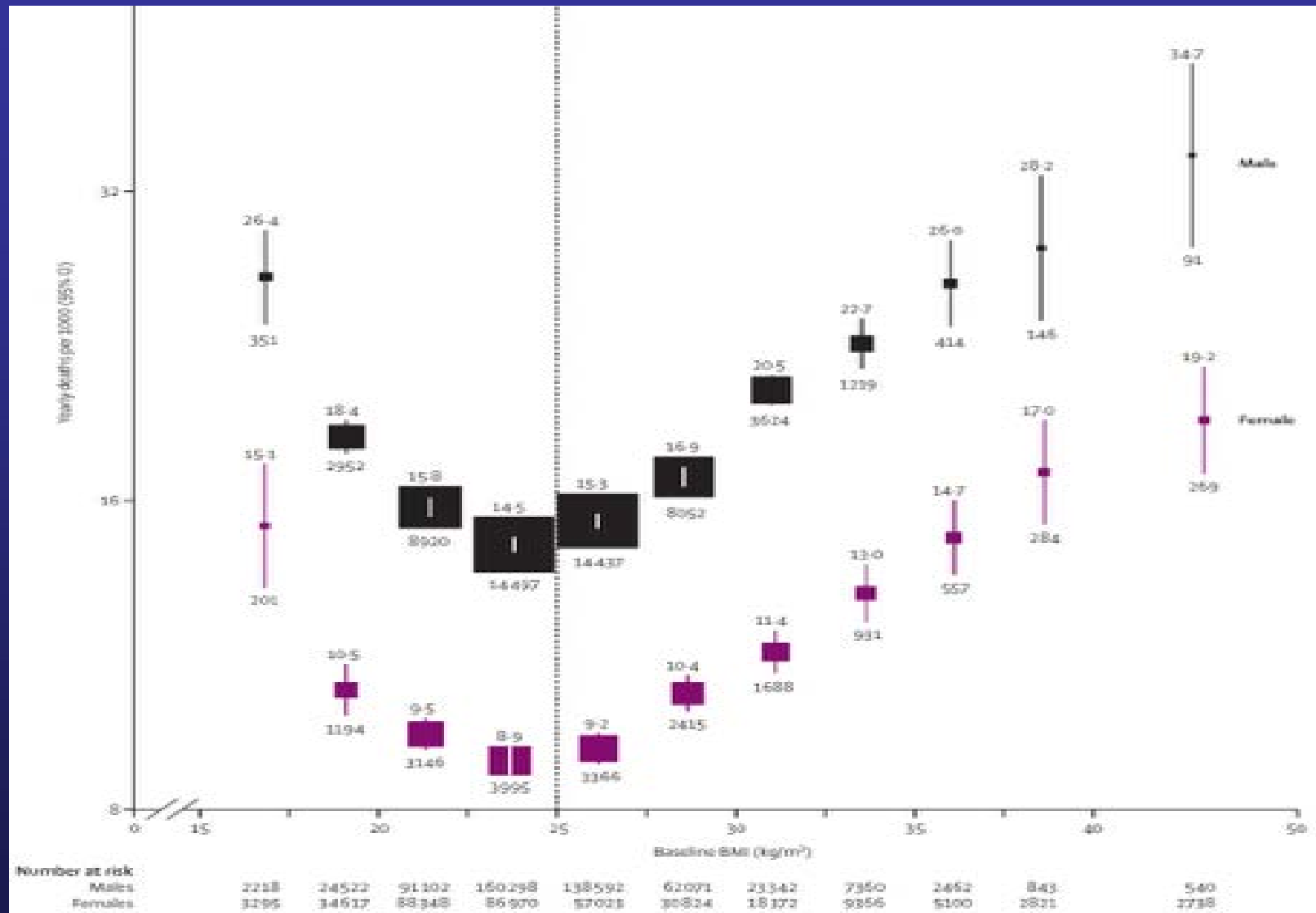
Figure 16
Meta-analysis of studies for asthma. *Q-statistic(p-value); F-up is follow-up in years; square shape: study- and gender- specific risk estimates; diamond shape: pooled risk estimates.

Παχυσαρκία και υπολειπόμενος κίνδυνος

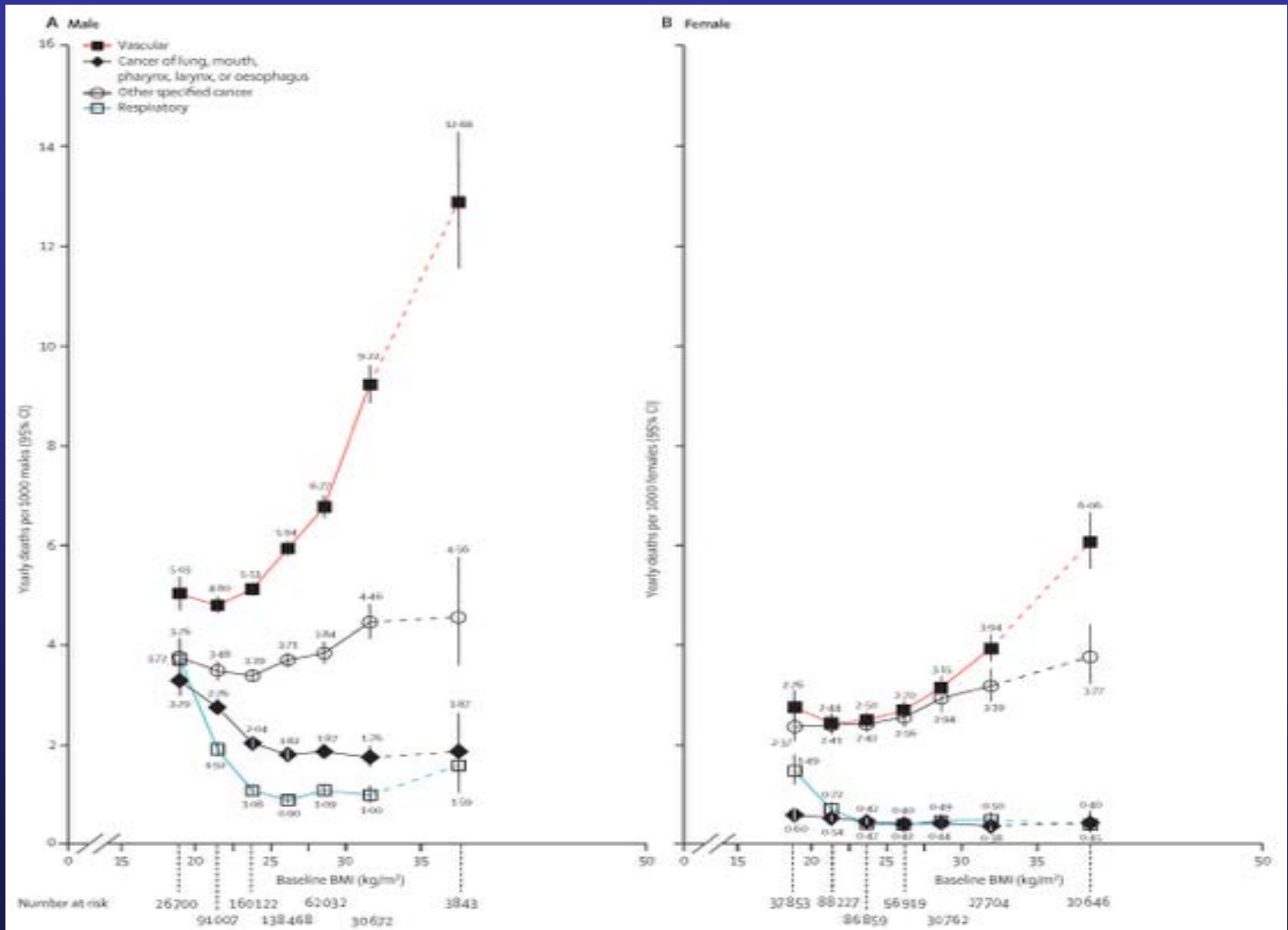
Μεταanalύσεις θνησιμότητας

Lancet 2009; 373: 1083–96

900000 άτομα, prospective, 11 y f.u, first 5

Μεταanalύσεις θνησιμότητας

Lancet 2009; 373: 1083–96

900000 άτομα, prospective, 11 y f.u

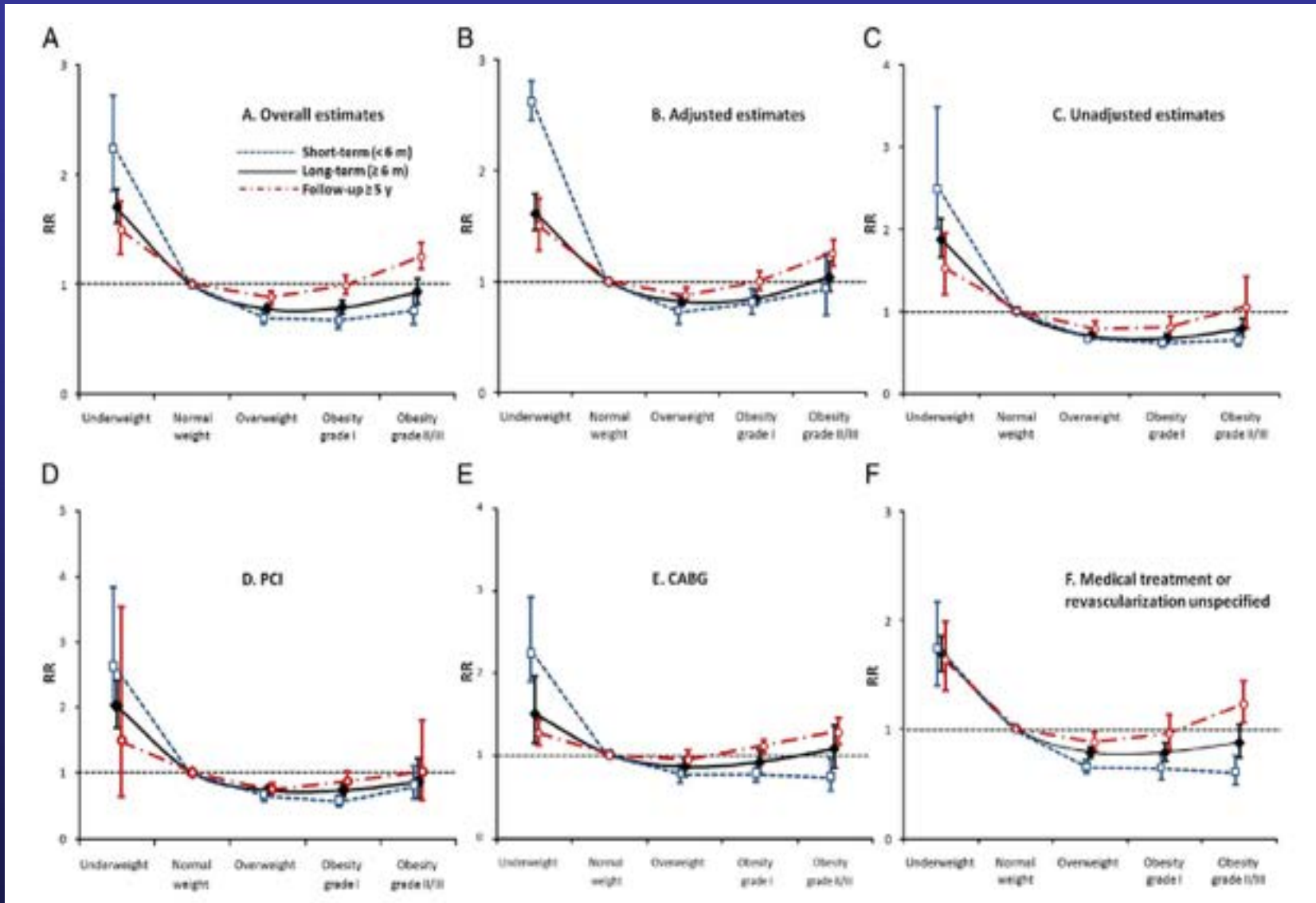
Μεταanalύσεις θνησιμότητας

	Self-reported or Measured Height and Weight			Height and Weight					
				Measured			Self-reported		
	No. of HRs	Summary HR (95% CI)	I ² , %	No. of HRs	Summary HR (95% CI)	I ² , %	No. of HRs	Summary HR (95% CI)	I ² , %
BMI of 25-<30									
All ages	140	0.94 (0.91-0.96) ^a	85.0	89	0.93 (0.89-0.95) ^a	75.8	51	0.96 (0.92-1.00) ^a	90.4
Mixed ages	107	0.95 (0.92-0.98) ^a	86.8	67	0.93 (0.89-0.96) ^a	79.6	40	0.98 (0.93-1.03) ^a	90.7
Age ≥65 y only	33	0.90 (0.86-0.94) ^a	51.2	22	0.90 (0.84-0.95)	31.2	11	0.90 (0.84-0.96) ^a	71.0
BMI of ≥30									
All ages	84	1.18 (1.12-1.25) ^a	86.7	56	1.13 (1.06-1.19) ^a	73.4	28	1.29 (1.18-1.41) ^a	89.7
Mixed ages	63	1.23 (1.16-1.31) ^a	87.2	41	1.16 (1.10-1.24) ^a	74.6	22	1.36 (1.25-1.48) ^a	86.1
Age ≥65 y only	21	1.03 (0.94-1.12) ^a	61.5	15	0.98 (0.86-1.12) ^a	61.1	6	1.09 (0.96-1.23) ^a	67.0
BMI of 30-<35									
All ages	53	0.95 (0.88-1.01) ^a	86.8	30	0.94 (0.86-1.03) ^a	80.5	23	0.95 (0.85-1.06) ^a	90.1
Mixed ages	42	0.96 (0.89-1.04) ^a	87.7	24	0.95 (0.86-1.06) ^a	83.2	18	0.97 (0.87-1.09) ^a	90.0
Age ≥65 y only	11	0.87 (0.72-1.05) ^a	76.3	6	0.89 (0.71-1.11)	56.2	5	0.83 (0.58-1.20) ^a	85.7
BMI of ≥35									
All ages	53	1.29 (1.18-1.41) ^a	81.7	30	1.25 (1.13-1.39) ^a	65.4	23	1.34 (1.16-1.55) ^a	88.3
Mixed ages	42	1.32 (1.19-1.45) ^a	82.8	24	1.28 (1.14-1.44) ^a	68.9	18	1.35 (1.16-1.58) ^a	89.0
Age ≥65 only	11	1.20 (0.94-1.52) ^a	70.6	6	1.10 (0.89-1.34)	25.1	5	1.29 (0.77-2.17) ^a	85.2

Abbreviation: BMI, body mass index (calculated as weight in kilograms divided by height in meters squared).

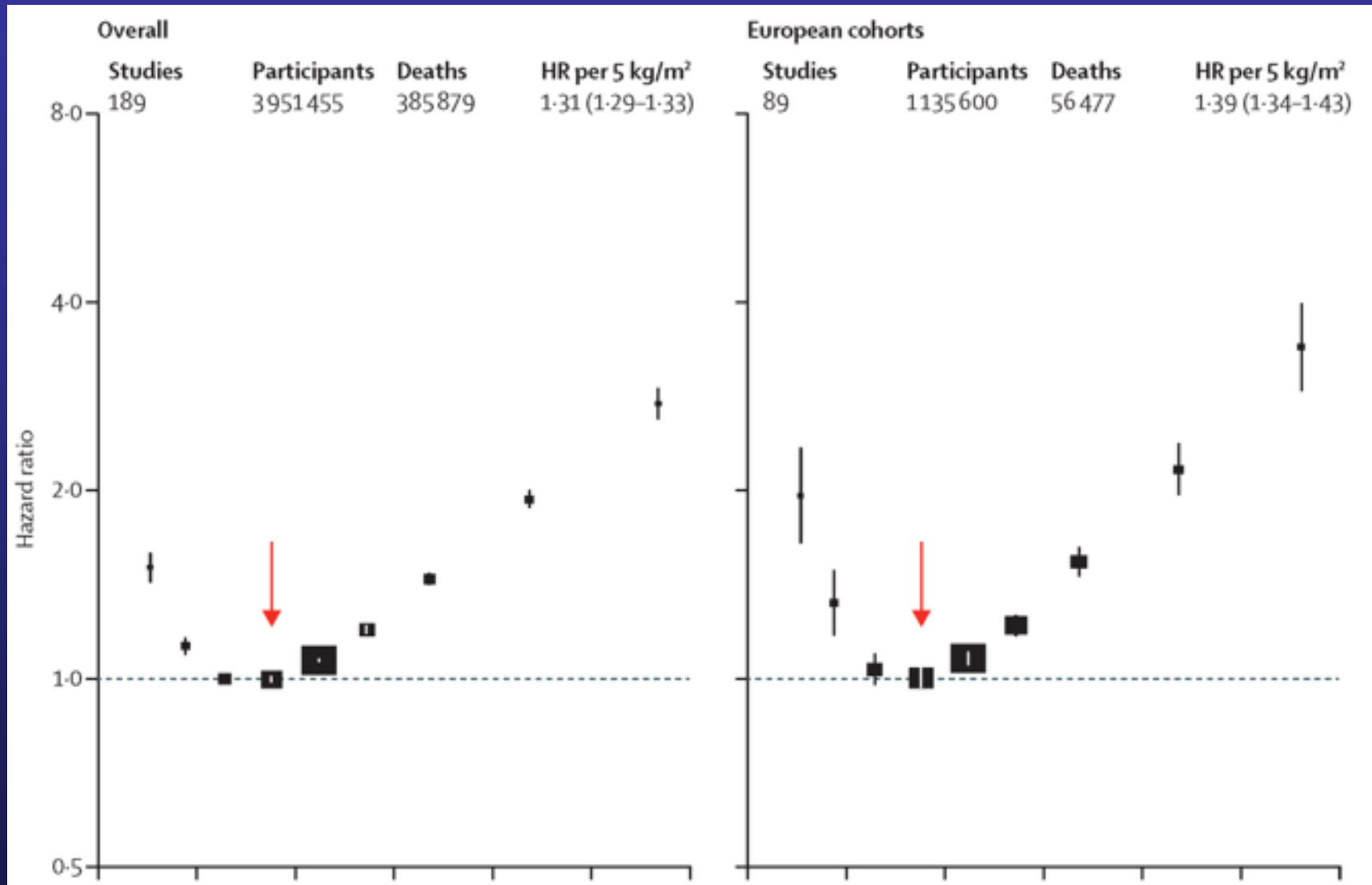
^aIndicates significant heterogeneity ($P < .05$).

Obesity paradox CAD

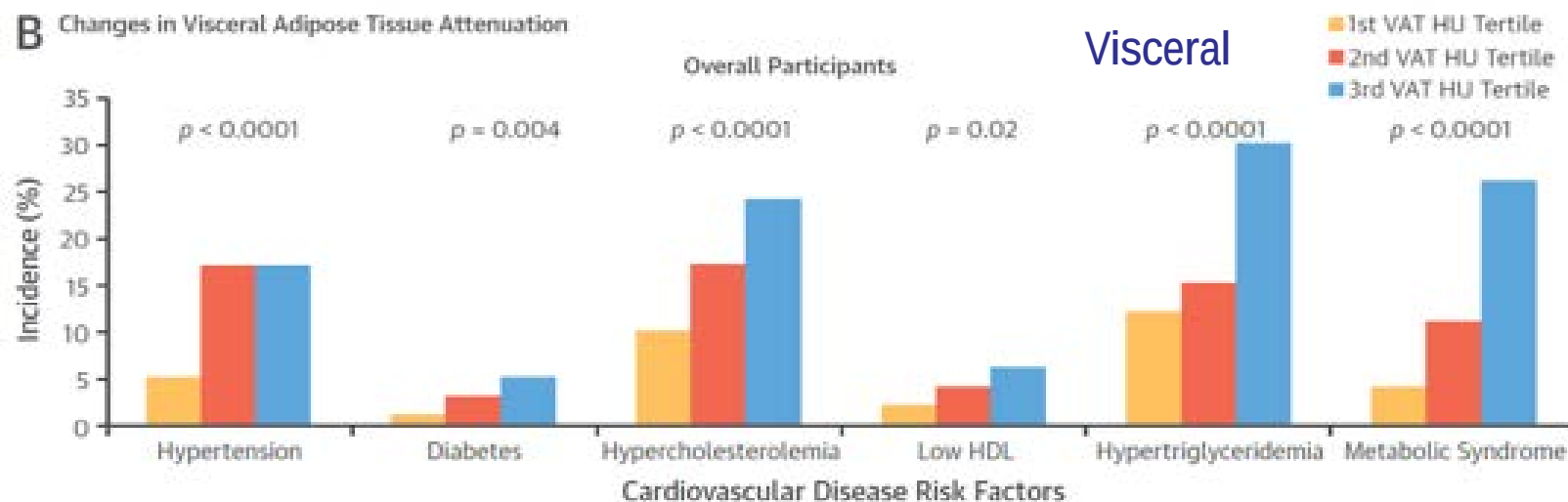
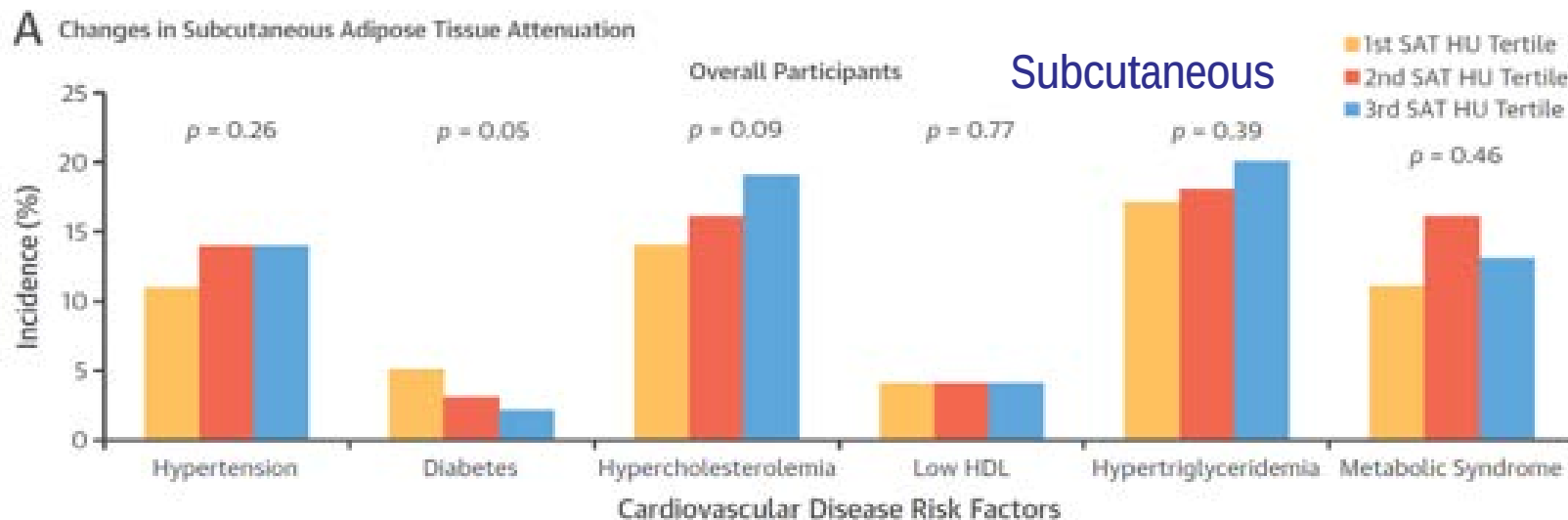

Μεταanalύσεις θνησιμότητας

Lancet 2016; 388: 776-86

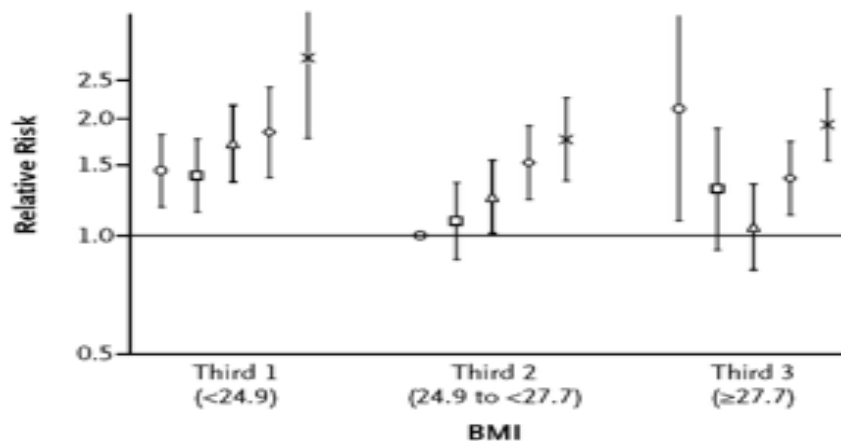
Σπλαχνική παχυσαρκία- Παράγοντες καρδιαγγειακού κινδύνου

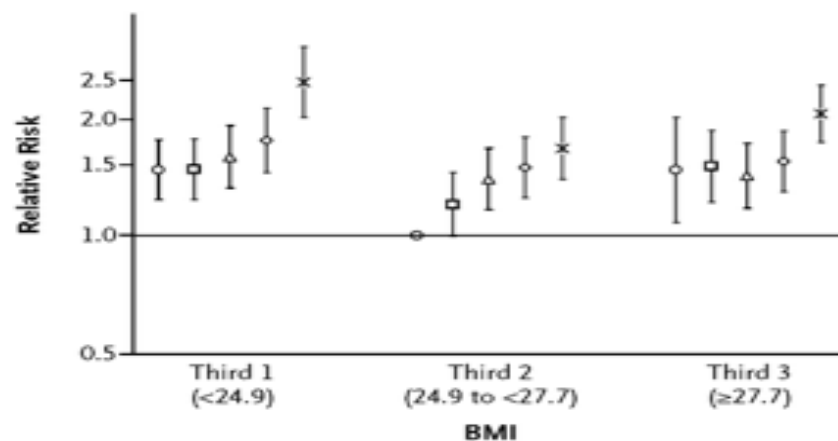
Κοιλιακή παχυσαρκία- κίνδυνος πέραν του BMI

○ Q1   □ Q2   △ Q3   ◇ Q4   × Q5

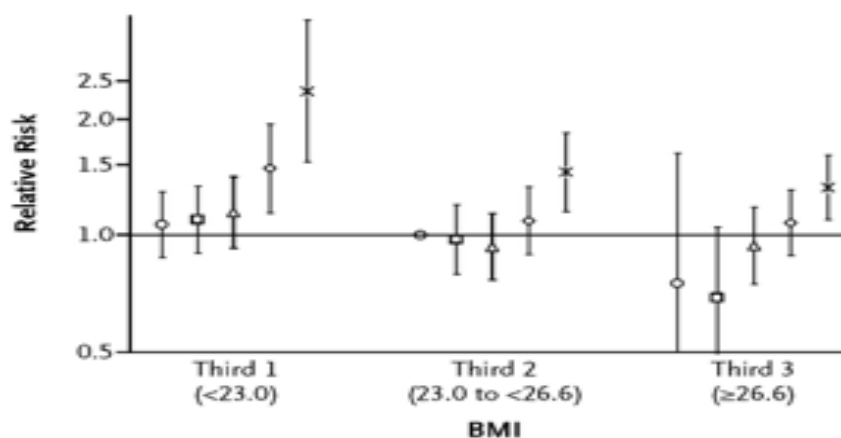
A Men, Waist Circumference

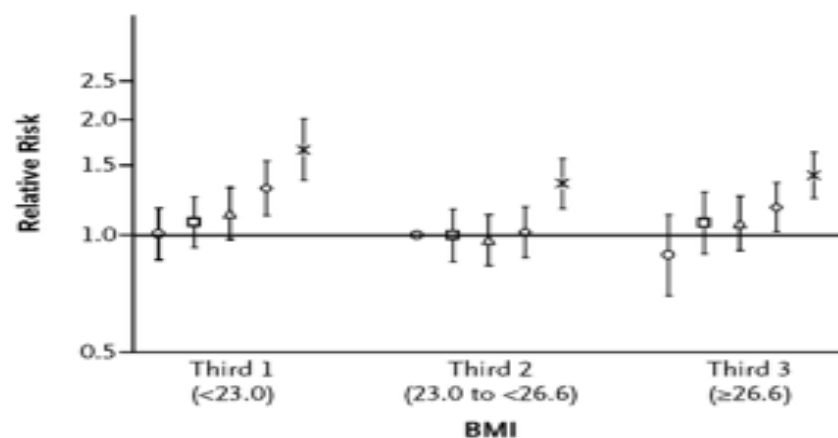
B Men, Waist-to-Hip Ratio

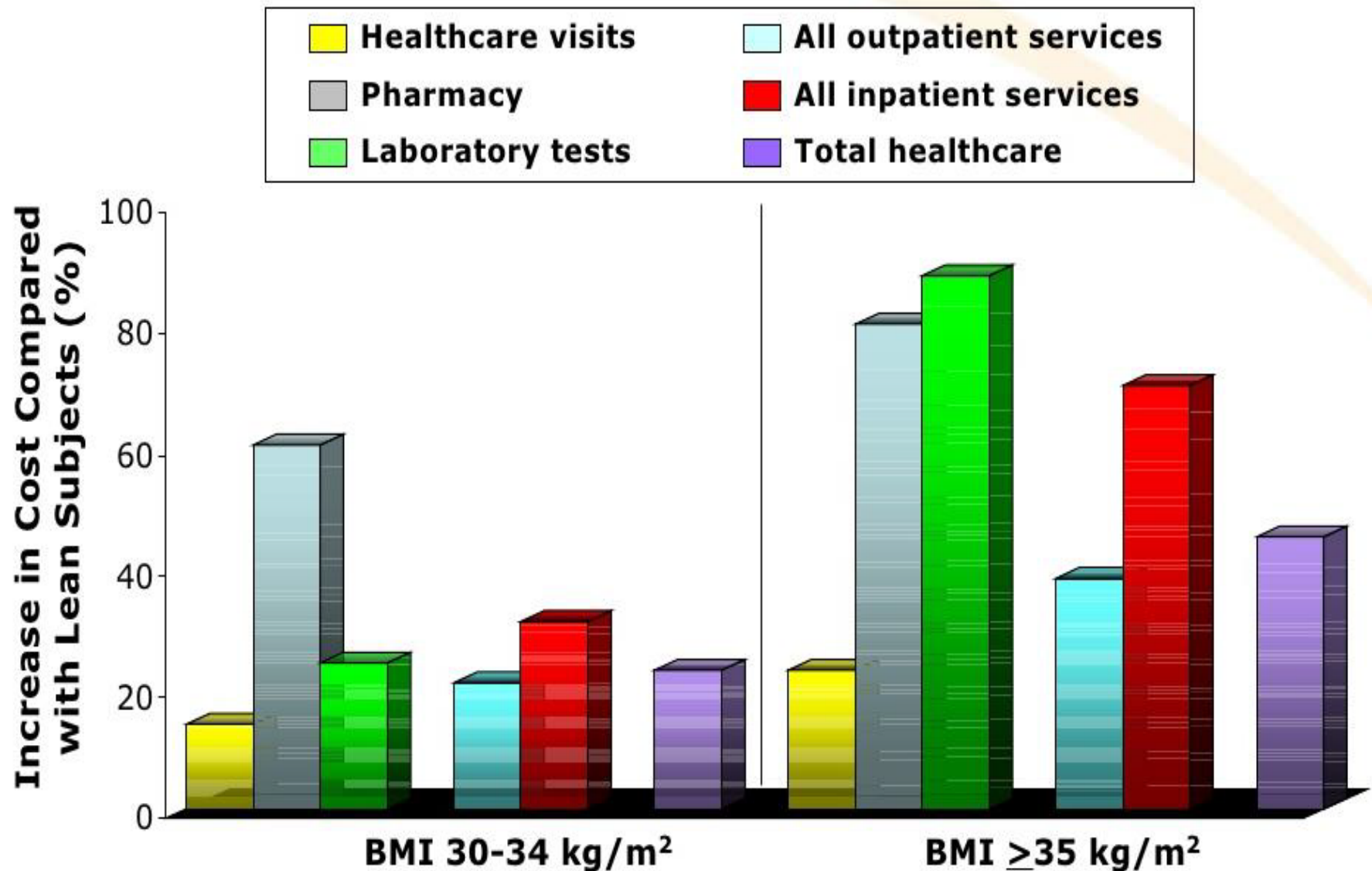
C Women, Waist Circumference

D Women, Waist-to-Hip Ratio

Increase in Healthcare Costs of Obese versus Individuals with BMI < 25 kg/m² ¹

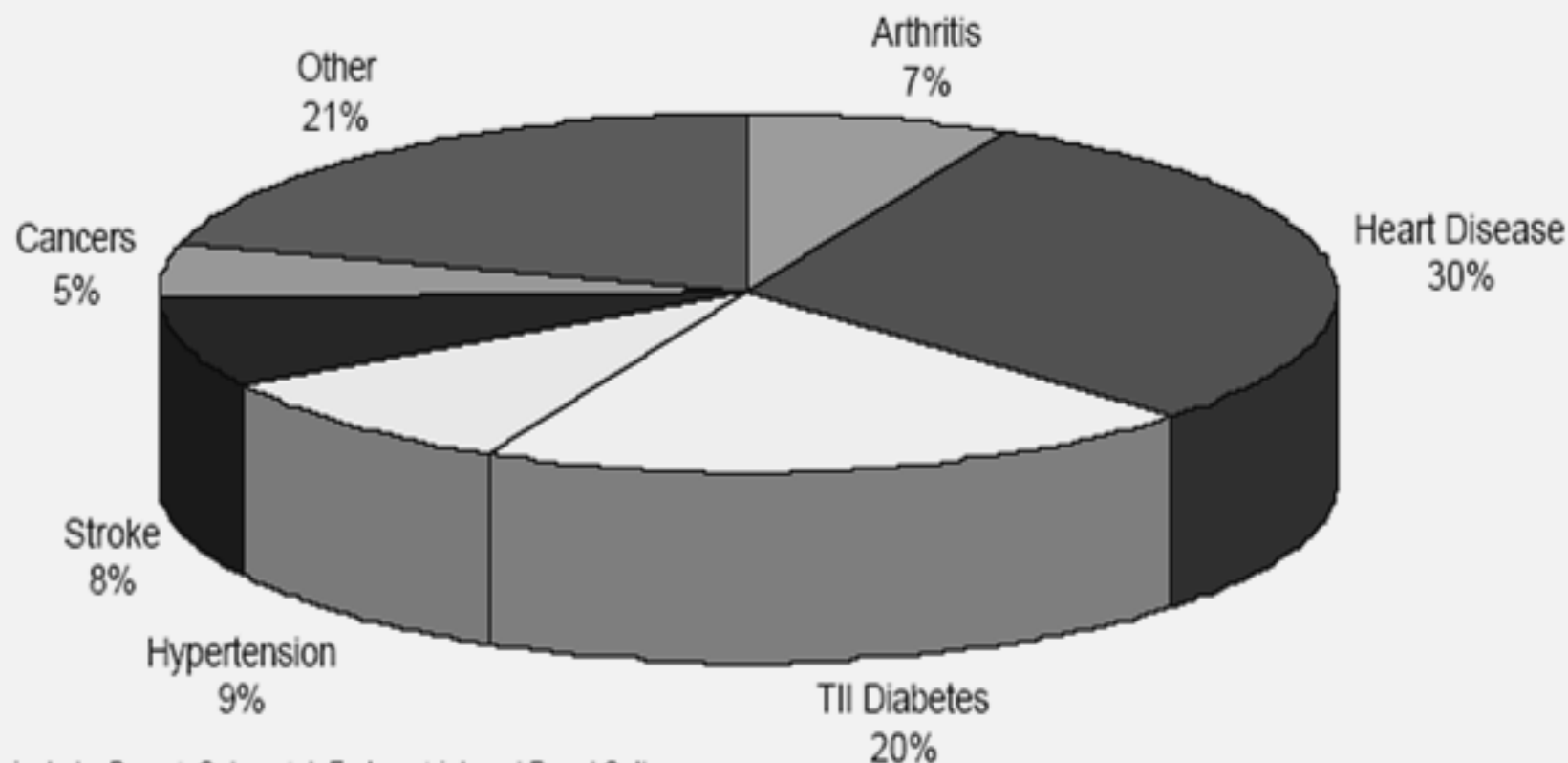

Cardiovascular Diseases and Diabetes Constitute Approximately 70% of Obesity-Related Costs

Allocation of Direct Costs Related to the Obese

Total Direct Cost of Obesity is approximately \$102.2
billion in 1999

Cancers include: Breast, Colorectal, Endometrial, and Renal Cell

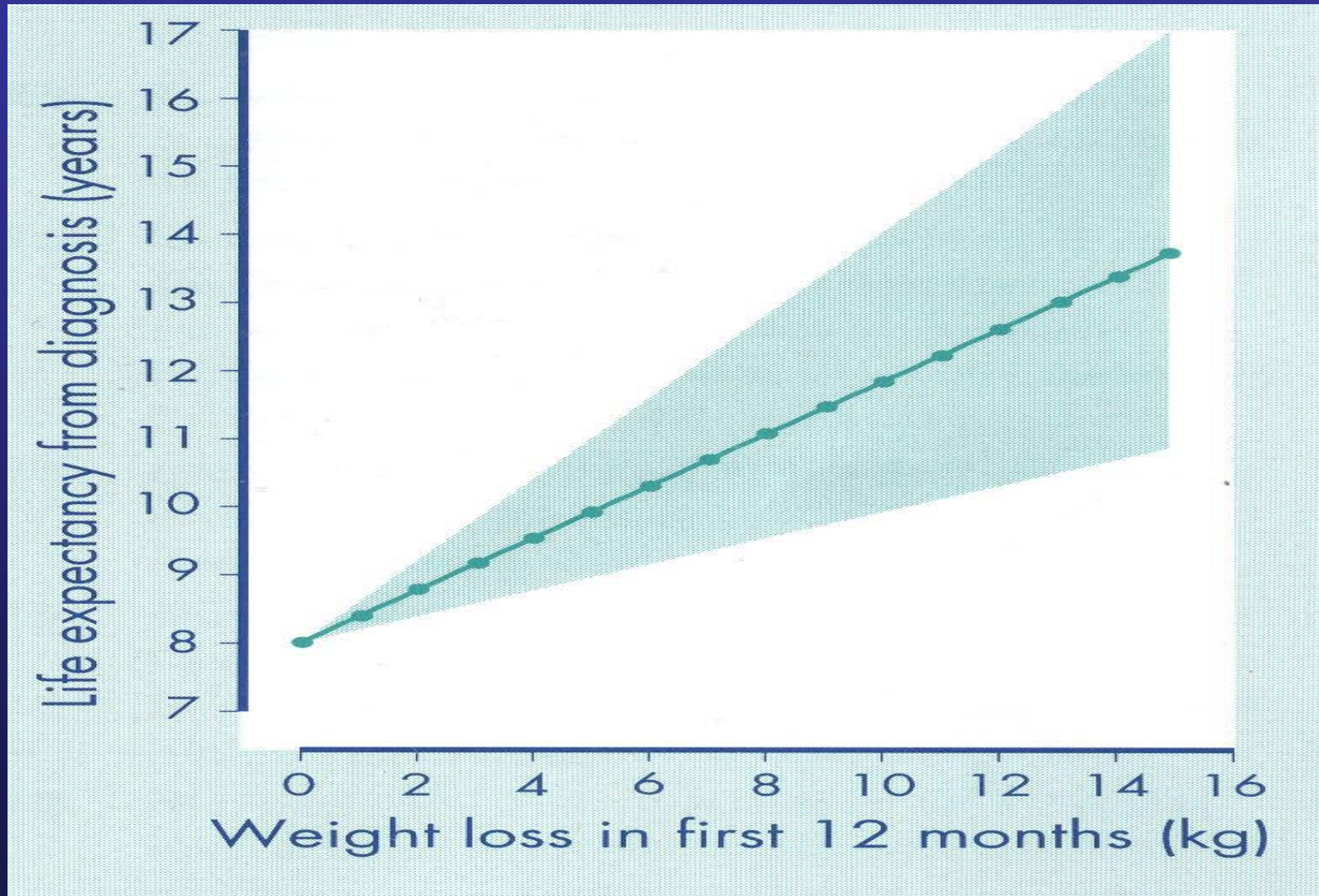
Other includes: ESRD, Gallstones, Liver Disease, Low Back Pain, Obstructive Sleep Apnea, and Urinary Incontinence

Table 1. Benefits of Weight Loss and Physical Activity Among Overweight/Obese Individuals or Those With Insufficient Daily Activity

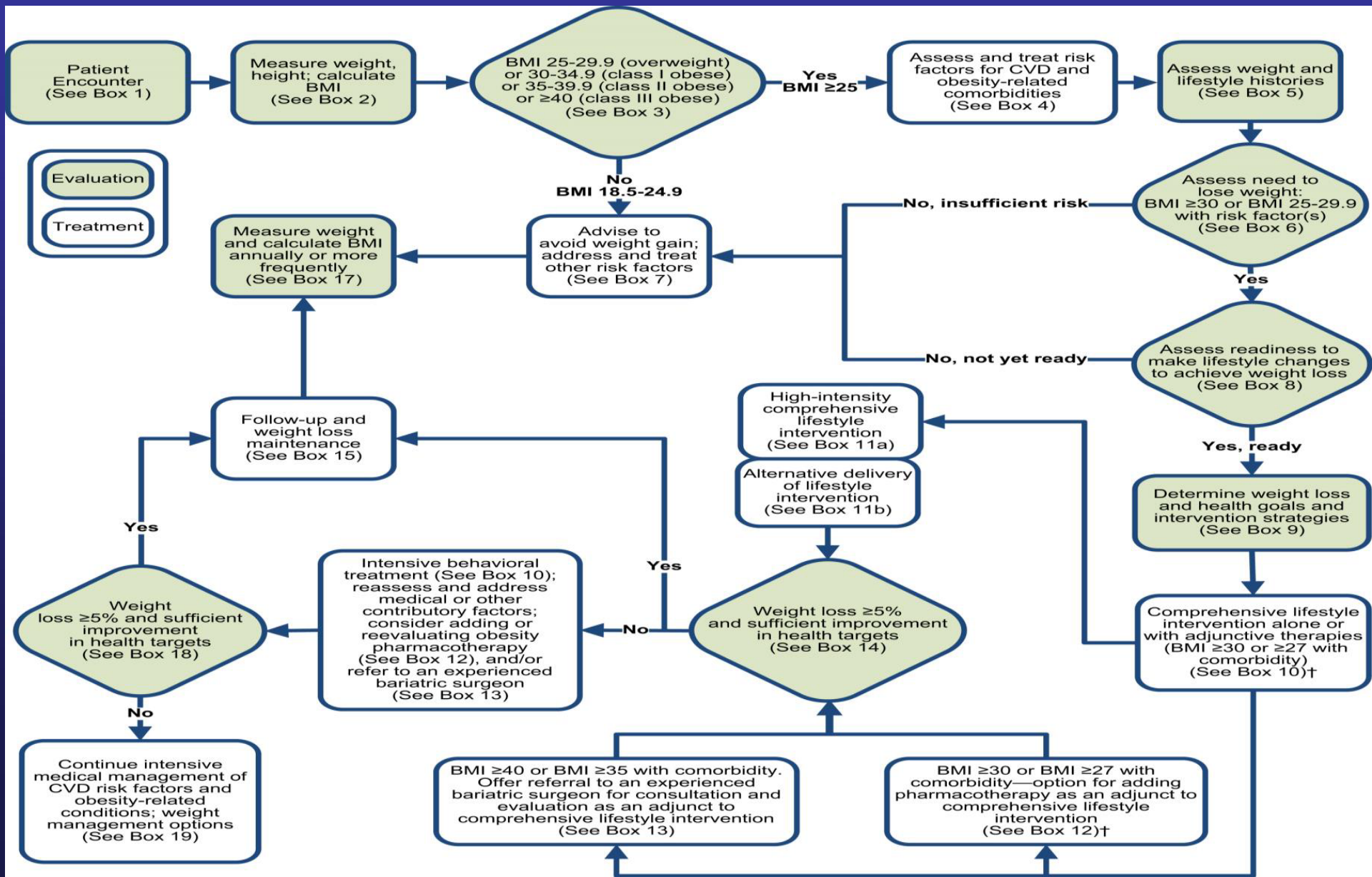
Disease/Risk Factor	Weight Loss	Physical Activity
Hypertension	↓↓↓ ³⁴	↓↓↓ ⁵¹
Type 2 diabetes mellitus	↓↓↓ ⁵³⁻⁵⁵	↓↓ ⁵³⁻⁵⁵
Lipid profile	Definite improvement ³⁴	Definite improvement ⁶²
Coronary heart disease	↓↓ ⁵²	↓↓↓ ⁵²
Stroke	↓ ⁵⁶	↓↓ ⁶³
Colorectal cancer	↓ ⁵⁷	↓↓ ⁵⁷
Breast cancer	↓ ⁵⁸	↓ ⁵⁸
Osteoarthritis	↓↓ ⁵⁹	↓ ⁶⁴
Osteoporosis	↔	↓↓↓ ^{65,66}
Gallbladder disease	↓ ⁶⁰	↓ ⁶⁷
Sleep apnea	↓↓ ⁶¹	Unknown
Mental health	Probable improvement ⁶⁰	Probable improvement ¹

Abbreviations: ↓↓↓, strong decrease in risk; ↓↓, moderate decrease in risk; ↓, slight decrease in risk; ↔, no benefit.

ΑΥΞΗΣΗ ΠΡΟΣΔΟΚΙΜΟΥ ΕΠΙΒΙΩΣΗΣ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΑΠΩΛΕΙΑ ΒΑΡΟΥΣ ΣΕ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΣΔ ΤΥΠΟΥ 2

From: 2013 AHA/ACC/TOS Guideline for the Management of Overweight and Obesity in Adults: A Report of the American College of Cardiology / American Heart Association Task Force on Practice Guidelines and The Obesity Society

DIAGNOSIS AND MEDICAL MANAGEMENT OF OBESITY

DIAGNOSIS		COMPLICATION-SPECIFIC STAGING AND TREATMENT		
Anthropometric Component (BMI kg/m ²)	Clinical Component	Disease Stage	Chronic Disease Phase of Prevention	Suggested Therapy (based on clinical judgment)
<25 <23 in certain ethnicities waist circumference below regional/ethnic cutoffs		Normal weight (no obesity)	Primary	• Healthy lifestyle: healthy meal plan/physical activity
25–29.9 23–24.9 in certain ethnicities	Evaluate for presence or absence of adiposity-related complications and severity of complications • Metabolic syndrome • Prediabetes • Type 2 diabetes • Dyslipidemia • Hypertension • Cardiovascular disease • Nonalcoholic fatty liver disease • Polycystic ovary syndrome • Female infertility • Male hypogonadism • Obstructive sleep apnea • Asthma/reactive airway disease • Osteoarthritis • Urinary stress incontinence • Gastroesophageal reflux disease • Depression	Overweight stage 0 (no complications)	Secondary	• Lifestyle therapy: Reduced-calorie healthy meal plan/physical activity/behavioral interventions
≥30 ≥25 in certain ethnicities		Obesity stage 0 (no complications)	Secondary	• Lifestyle therapy: Reduced-calorie healthy meal plan/physical activity/behavioral interventions • Weight-loss medications: Consider after lifestyle therapy fails to prevent progressive weight gain. (BMI ≥27)
≥25 ≥23 in certain ethnicities		Obesity stage 1 (1 or more mild-moderate complications)	Tertiary	• Lifestyle therapy: Reduced-calorie healthy meal plan/physical activity/behavioral interventions • Weight-loss medications: Consider after lifestyle therapy fails to achieve therapeutic target or initiate concurrent with lifestyle therapy. (BMI ≥27)
≥25 ≥23 in certain ethnicities		Obesity stage 2 (at least 1 severe complication)	Tertiary	• Lifestyle therapy: Reduced-calorie healthy meal plan/physical activity/behavioral interventions • Add weight-loss medication: Initiate concurrent with lifestyle therapy. (BMI ≥27) • Consider bariatric surgery: (BMI ≥35)

ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΠΑΧΥΣΑΡΚΙΑΣ: ΠΑΡΟΝ

- Ορλιστάτη (Xenical®)
- Πάντα ταυτόχρονα με υποθερμιδική δίαιτα και άσκηση

ΕΝΔΕΙΞΗ

Ασθενείς στους οποίους η προσπάθεια απώλειας βάρους με παρεμβάσεις στον τρόπο ζωής έχει αποτύχει, και οι οποίοι έχουν Δείκτη Μάζας Σώματος (BMI) ≥ 30 kg/m² χωρίς απαραίτητως συνοδούς της παχυσαρκίας παράγοντες καρδιοαγγειακού κινδύνου (π.χ. ΣΔ 2, υπέρταση, δυσλιπιδαιμία), ή ασθενείς με BMI ≥ 27 kg/m², με έναν ή περισσότερους τέτοιους παράγοντες

$$*BMI = \text{Βάρος (kg)} / [\text{Ύψος (m)}]^2$$

Ορλιστάτη (I)

- ♦ Αναστολέας της παγκρεατικής λιπάσης
- ♦ Αναμενόμενη απώλεια βάρους επιπροσθέτως των υγιεινοδιαιτητικών μέτρων : 3,5%
- ♦ Δοσολογικό σχήμα : 120 mg x 3 per os
- ♦ Συχνές γαστρεντερικές διαταραχές

Ορλιστάτη (II)

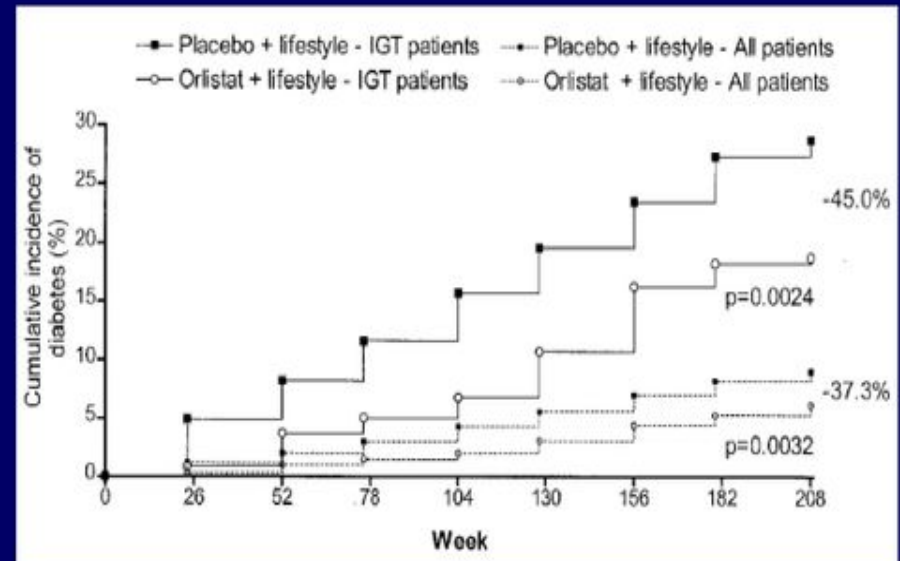
♦ Μελέτη XENDOS : 3.305 παχύσαρκοι ασθενείς

♦ Ορλιστάτη ή placebo

♦ Διάρκεια παρακολούθησης : 4 έτη

♦ Ολοκλήρωσαν την μελέτη:
52% έναντι 34%

♦ Απώλεια βάρους > 5%:
52,8 έναντι 37,3%

Diabetes Care 2004;27:155-61

Λιραγλουτίδη (I)

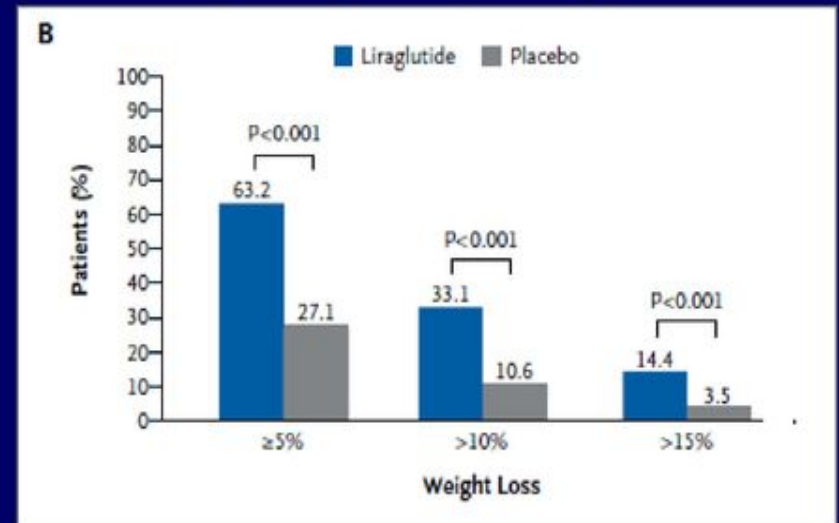
- ♦ Αγωνιστής του υποδοχέα του GLP-1 (glucagon-like peptide 1)
- ♦ Αναμενόμενη απώλεια βάρους επιπροσθέτως των υγιεινοδιαιτητικών μέτρων : 4,4%
- ♦ Δοσολογικό σχήμα : 3 mg x 1 υποδορίως
- ♦ Καλά ανεκτή
- ♦ Η αγωγή πρέπει να διακόπτεται αν δεν επιτευχθεί απώλεια βάρους > 5% μετά από 12 εβδομάδες χορήγησης 3 mg ημερησίως

Λιραγλουτίδη (II)

♦ Μελέτη SCALE: 3.731 παχύσαρκοι ασθενείς ή με δείκτη μάζας σώματος $> 27 \text{ kg/m}^2$ και δυσλιπιδαιμία ή υπέρταση

♦ Λιραγλουτίδη 3 mg ή placebo

♦ Διάρκεια παρακολούθησης :
52 εβδομάδες

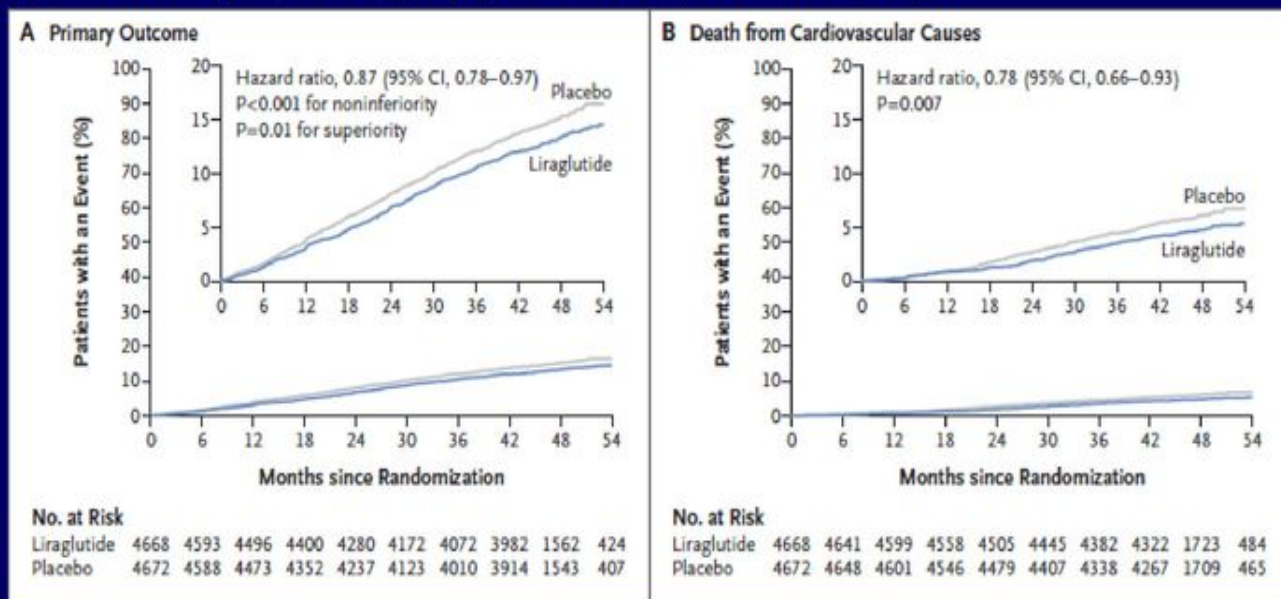
♦ Ολοκλήρωσαν την μελέτη: 72 έναντι 64% **N Engl J Med 2015;373:11-22**

♦ Απώλεια βάρους $> 5\%$: 63,2 έναντι 27,1%

Λιραγλουτίδη (III)

- ♦ Μελέτη LEADER : 9.340 ασθενείς με σακχαρώδη διαβήτη και εγκατεστημένη καρδιαγγειακή νόσο, καρδιακή ανεπάρκεια, νεφροπάθεια ή υπέρταση
- ♦ Λιραγλουτίδη 1,8 mg ή placebo για 3,8 έτη

Ναλτρεξόνη SR / βουπροπιόνη SR (I)

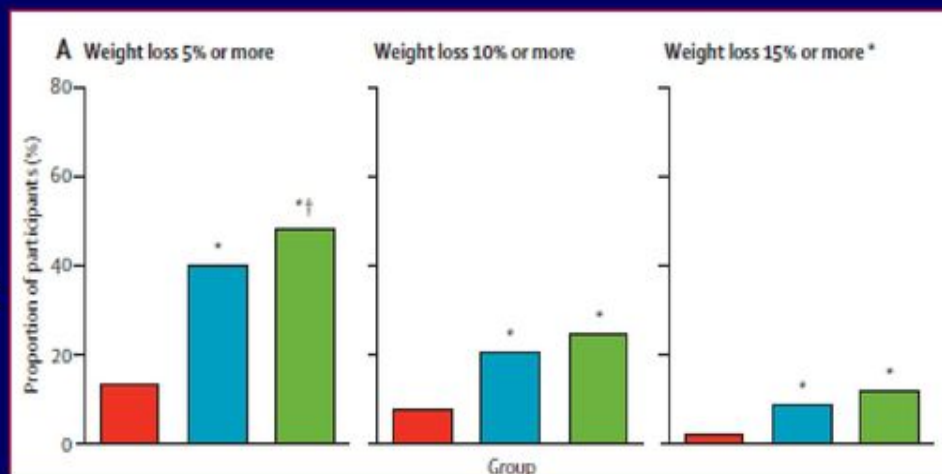
- ♦ Ανταγωνιστής των υποδοχέων των οπιοειδών / αναστολέας επαναπρόσληψης της ντοπαμίνης και της νοραδρεναλίνης
- ♦ Αναμενόμενη απώλεια βάρους επιπροσθέτως των υγιεινοδιαιτητικών μέτρων : 4,1 %
- ♦ Δοσολογικό σχήμα : 8/90 mg 2 x 2 per os
- ♦ Αντενδείκνυται σε ασθενείς με μη ελεγχόμενη υπέρταση
- ♦ Η αγωγή πρέπει να διακόπτεται αν δεν επιτευχθεί απώλεια βάρους > 5% μετά από 16 εβδομάδες

Ναλτρεξόνη SR / βουπροπιόνη SR (II)

- ♦ Μελέτη COR-I: 1.742 παχύσαρκοι ασθενείς ή με δείκτη μάζας σώματος $> 27 \text{ kg/m}^2$ και δυσλιπιδαιμία ή υπέρταση

- ♦ Ναλτρεξόνη/βουπροπιόνη ή placebo

- ♦ Διάρκεια παρακολούθησης : 56 εβδομάδες

- ♦ Ολοκλήρωσαν την μελέτη : 51 έναντι 50%

Lancet 2010;376:595-605

- ♦ Απώλεια βάρους $> 5\%$: 48 έναντι 16%

Φάρμακα μη εγκεκριμένα στην Ευρώπη

♦ Λορκασερίνη

- ♦ εκλεκτικός αγωνιστής των υποδοχέων 2c της σεροτονίνης
- ♦ αναμενόμενη απώλεια βάρους επιπροσθέτως των υγιεινοδιαιτητικών μέτρων : 3,3%
- ♦ πολύ καλά ανεκτή

N Engl J Med 2010;363:245-56

♦ Φεντερμίνη/τοπιραμάτη

- ♦ συμπαθητικομιμητικό/αντιεπιληπτικό σε μειωμένες δόσεις
- ♦ αναμενόμενη απώλεια βάρους επιπροσθέτως των υγιεινοδιαιτητικών μέτρων : 8,6%
- ♦ πνευμονική υπέρταση (?)

Lancet 2011;377:1341-52

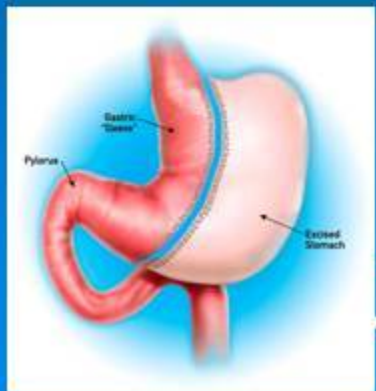
ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΠΑΧΥΣΑΡΚΙΑΣ: ΜΕΘΟΔΟΙ

- Γαστρική παράκαμψη κατά Roux-en-Y
  - Η πιο αποτελεσματική μέθοδος μακροχρονίως
  - Δυσαπορροφητική επέμβαση, περισσότερες επιπλοκές
  - ↑ κορεσμού: ↓ γκρελίνης, ↑ PYY και GLP-1 («θεραπεία ΣΔ»)

- Γαστρικός δακτύλιος (Lap Band)
  - Μέτρια αποτελεσματικότητας
  - Περιοριστική επέμβαση, λιγότερες επιπλοκές
  - Δεν μεταβάλλει τον κορεσμό, απαιτεί μεγαλύτερη προσαρμογή του ασθενούς

- Επιμήκης γαστρεκτομή (Sleeve gastrectomy)
  - Νέα μέθοδος, πολλά υποσχόμενη
  - Περιοριστική (;;) επέμβαση, λιγότερες επιπλοκές
  - ↓ της πείνας λόγω ↓ της γκρελίνης

Συμπεράσματα

- Η παχυσαρκία αποτελεί νόσο συνοδευόμενη από αξιοσημείωτη θνητότητα.
- Οφείλεται στη συσσώρευση λίπους στον οργανισμό.
- Αποκτά επιδημικές διαστάσεις.
- Η δίαιτα και η άσκηση πρέπει να αποτελούν τον ακρογωνιαίο λίθο της αντιμετώπισης της παχυσαρκίας.
- Παράλληλη θεραπευτική παρέμβαση στον τρόπο ζωής.
- Τα φάρμακα επιφέρουν μικρή απώλεια βάρους και έχουν ασαφείς επιδράσεις στην καρδιαγγειακή νόσο.